JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

A°. 1858. Woensdag, 8 December. N°. 98.

HOOFD-BUREAU: Te **Batavia** bij H. M. VAN DORP; te **Samarang** bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te **Soerabaija** bij E. FUHRI & Co., te **Pasaroean** bij WEIJERMANS & Co., te **Cheribon** bij BLOK & RUZETTE en voor **Nederland** bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te ***Amsterdam.***

Prijs per half jaar voor *Batavia*	*f*	12,50.
„ „ „ „ „ *Java*	„	15,—.
„ „ „ „ „ *Buitenbezittingen*	„	17,50.
„ „ „ „ „ *Nederland*	„	22,50.

De betaling geschiedt vooruit. — Brieven ***franco.***

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën** is **50** cents voor de Vijf woorden
Bij eerste of meerdere herhaling **25** „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Bekendmaking.

Ingevolge bekomen last, wordt bekend gemaakt, dat Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal gewone audientie zal verleenen op Vrijdag, den 10den December aanstaande, des morgens te 9 uren, aan het gouvernements hôtel te Rijswijk.

Belanghebbenden gelieven hunne aanvragen om audientie, onder duidelijke bekendstelling van namen en titels, te rigten aan den *Adjudant van dienst.*

BUITENZORG, 29 *November* 1858.

De Kapitein-Adjudant,
R. F. DE SEIJFF.

Bij Koninklijk besluit van den 9den October 1858, no. 75, zijn ter vervolge van Z. M. besluit van den 17den Februarij 1858, no. 84, ter zake der in Augustus en September 1857 plaats gehad hebbende krijgsverrigtingen op Timor (Takaip en Lidah), benoemd tot Ridders der vierde klasse van de Militaire Willems orde, de eerste luitenants F. C. H. Gorrissen en A. N Coblijn, beiden van het wapen der Artillerie van het leger in Oost-Indië.

Bij Koninklijk besluit van den 14den October 1858, no 64, zijn benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen leeuw, J. P. Storm van 's Gravesande, vroeger adsistent-resident en magistraat tevens fiscaal te Palembang, thans algemeen ontvanger te Batavia, de luitenant-kolonel der infanterie van het leger in Nederlandsche-Indië W. E. Kroesen, laatstelijk waarnemend resident der Wester-Afdeeling van Borneo, en H. de Bruijn, hoofd ingenieur van den waterstaat in Nederlandsch-Indië, de beiden laatsten thans met verlof in Nederland.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot advocaat en procureur bij het hoog geregtshof van Nederlandsch-Indië, C. J. van Haastert, doctor in de beide regten.

BIJ DE ALGEMEENE SECRETARIE.

Tot tweeden commies, ter beschikking van den gouvernements secretaris, toegevoegd aan den Raad van Nederlandsch-Indië, de derde commies bij denzelven P. J. van Kraaijenoord.

Tot derden commies, ter beschikking van den gouvernements secretaris, toegevoegd aan den Raad van Nederlandsch-Indië, de klerk bij denzelven M. L. W. Welker.

Verleend:

Een tweejarige verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den eersten stads-geneesheer te Batavia Dr. G. Eisinger.

Een verlof naar Nederland voor den tijd van één jaar buiten bezwaar van den lande, aan den ambtenaar bestemd tot mineralogische nasporingen in Nederlandsch-Indië Dr. J. H. Croockewit.

Militair Departement.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de officier van gezondheid der 1ste klasse E. W. Muller.

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, de 1ste luitenant der artillerie J. P. W. M. Jansen.

Uit Z. M. militaire dienst, de 1ste luitenant D. K. H. van den Hurk en de 2de luitenant J. Stulting, beiden van het wapen der infanterie.

Benoemd:

Tot adjudant bij het 2de bataillon infanterie, de eerste luitenant C. J. Knoote, van het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling op Java.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie W. E. F. van Heemskerck.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie J. S. Westerman.

Geplaatst:

Bij de civiele- en militaire geneeskundige dienst te Gombong, de officier van gezondheid der derde klasse F. H. Deisner, thans ter beschikking te Batavia.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Bij het groot militair hospitaal te Samarang, de apothecar der derde klasse L. J. J. Michielsen.

Bij het scheikundig laboratorium te Batavia, de apothecar der derde klasse J. C. Bernelot Moens, beiden onlangs uit Nederland aangekomen.

Marine Departement.

Benoemd:

Tot eersten teekenaar bij de fabriek voor de marine en het stoomwezen te Soerabaija, K. A. Muller.

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.
Landmail van December.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de 1ste mail-stoomer in December, den 10den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag, den 9den December aanstaande:
a. des avonds te 8 uren voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.
b. des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

Debiteuren aan het vendu-departement alhier, over de maand Augustus jl., worden bij deze herinnerd, dat de aanzuivering van hun debet, uiterlijk voor ultimo dezer, ten vendu-kantore moet geschieden, wanneer zij zich tegen geregtelijke vervolgingen wenschen te vrijwaren.

De wd. hoofdadministrateur der marine maakt bekend, dat, op Vrijdag, den 31sten December 1858, aan de meestbiedenden te Soerabaija, publiek zullen worden verkocht, eenige overtollige of onbruikbare materialen, gereedschappen en goederen, afkomstig van den voorraad en den inventaris der fabriek voor de marine en het stoomwezen aldaar.

De ingenieur der 1ste klasse, chef der 3de waterstaatsafdeeling te Samarang, maakt bekend, dat, op Zaturdag, den 18den December 1858, des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, wegens het bouwen van nieuwe bijgebouwen bij de controleurswoningen te Kendal en te Salatiga, volgens het bestek en de voorwaarden, liggende ten gemelden burele, ter inzage van belanghebbenden.

De assistent-resident van Bencoelen maakt bekend, dat, op Zaturdag, den 15den Januarij 1859, des morgens ten 9 ure, ten zijnen kantore te Bencoelen, eene openbare uitbesteding zal worden gehouden, wegens den bouw van eene gevangenis van 190 hoofden en van eene inlandsche school voor 200 kinderen, beiden te Bencoelen, waarvan de bestekken en voorwaarden, ten gemelden kantore, liggen ter inzage van belanghebbenden.

Berigt aan Zeevarenden.

De commissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat, door zijne Z. M. opnemings vaartuig *Pylades*, O. Z. O. van het eiland Lucipara twee reven zijn ontdekt. Het buitenste op een afstand van $\frac{3}{4}$ Duitsche mijl, heeft met laag water $2\frac{3}{4}$ vadem, terwijl het binnenste, op $\frac{1}{2}$ mijl van het eiland gelegen, droog valt. Tusschen de reven en het eiland heeft men ongelijke diepte van 3 tot 12 vadem.

Ook werd, door Z. M. stoomschip *Etna*, ter reede Kema eene zandbank ontdekt, liggende op $7\frac{1}{2}$ kabellengte van het havenhoofd, in de rigting O $\frac{1}{4}$ Z. Deze bank heeft $\frac{1}{2}$ scheepslengte uitgestrektheid met eene diepte van 5 vadem. Volgens opgave der inlanders, is deze bank, gedurende het laatste jaar, één vadem in diepte afgenomen.

VENDUTIEN.

Op Donderdag, den 9 December, voor het sterfhuis van wijlen den heer *J. P. Koch*, op het Heemradenplein.

Op Vrijdag, den 10den December, in het locaal der Japansche Toko, door Gebrs. *Roselje & Co.*

Op Maandag, den 13den December, ten huize van den heer *H. Feltkamp*, in Gang Scott, wegens vertrek, door Gebrs. *Roselje & Co.*

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Pryce & Co.*

Op Dingsdag, den 14 December, wegens vertrek, ten huize van den heer *J. L. Swaab*, op Parapattan, door Gebrs. *Roselje & Co.*

en

Voor het commissiehuis van *Cassalette & Co.*

Op Woensdag, den 15 December, des voormiddags ten 10 ure, in het locaal der Beurs.

Op Maandag, den 20 December, door *Haager en Schumman* ten overstaan van den notaris *J. J. Mijnssen*, in het locaal der Beurs, à $1\frac{1}{2}$ pCt. vendusalaris.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van heden worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de weeskamer te Batavia, van wijlen de heeren *D. J. de Rache W. F. G. L. van der Smissen* en van den zich verwijderd hebbenden koopman te Pontianak *E. B. de Haan.*

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia, van wijlen den chinees *Tjiong Massing.*

Door de agenten der Sumatrasche wees- en boedelkamer te Padang, van wijlen den vermisten 1sten luitenant der infanterie *C. Metzler.*

Door de testamentaire executeuren te Batavia, van wijlen mevr. *C. G. Momma* weduwe *W. de Val.*

Door de gemagtigden van mevr. de wed. *C. P. Turkow*, geb. *Boerlage*, te Samarang, van wijlen den heer *F. H. Turkow.*

Door den testamentairen executeur te Padang, van wijlen den controleur der Iste klasse te Loemoet, (Sumatra's Westkust), *W. F. J. B. Cleerens.*

Aangekomen Vreemdelingen,

van den 4 tot en met den 7 December 1858.

HOTEL WILLEM II. de Looper, van de Reede. — van Daalen Wetters, van Willem I. — Tobi en Echtgenoot, van Rotterdam. — L. Magindaän, van Idem. — Mejufvr. Dacher, van Idem. — de Jong, van de Reede. — Steinbach, van Idem — Kettmann, van Onrust.

JAVA HOTEL. H. J. Roseboom, van Muntok. — W. J. Coers, van de Reede. — M. H. Halewijn, van Rotterdam. — K. E. W. Bouwensch en Echtgenoot, van Soerabaija. — J. Hensing, van Rotterdam. — P. van der Valk, van Macao. — J. H. Walter, van Riouw.

Vertrekkende Personen.

E. G. Gasper. — *G. S Riehms* geb. *Hoorn*, — *Th. F. Schill en familie.* — *1ste luit. J. D. de Bruijn.* — *H. Boeken en familie.*

Advertentiën.

Getrouwd:

N. DOUWES
met
C. H. C. DE SPRINGER,

TOEBAN, 28 *October* 1858 (3546)

Getrouwd:

A. J. VAN WINSHEIJM
1e *Luitenant der Infanterie*,
met
C. C. DE LANNOIJ.

Eenige en algemeene kennisgave.

SERANG, *den 2den December* 1858. (3596)

DE LEGERPLAATS DER ZWARTEN.

Eene bladzijde uit het reisdagboek
van
FR. GERSTAECKER.

(*Vervolg.*)

Gedacht, gedaan. Ras vooruit gaande, blonk mij ook weldra de gloed van het vrij donker brandende vuur tegen. Voorzigtig door de struiken op de rivier toesluipende, vond ik echter spoedig tot mijne juist niet aangename verrassing, dat de legerplaats naauwelijks twintig passen van de bedding zelve en wel op den hoogen steilen oeverkant opgeslagen was. Voor het vuur kon ik zelfs nu en dan de donkere schaduwen der wilden zien voorbij zweven, en 't had inderdaad iets beangstigends, deze donkere vijandelijke gasten zoo in de nabijheid te weten en zelf, vooreerst zeker nog onbemerkt, achter een struik op den loer te liggen. Eens trouwens schoot mij de zeker dolle gedachte door het hoofd, om digt op de dansers toe te sluipen, dan een schot in de lucht te doen en, door de struiken gedekt, voorbij te rennen. Het was wel te vermoeden, dat zij in den eersten schrik aan eene vervolging geheel niet, en welligt enkel aan hunne eigen veiligheid zouden gedacht hebben. Bij een zoodanig waagstuk waren evenwel ook weer zoo veel niet vooruit te ziene gevallen denkbaar en ik had daardoor terstond tegen de zwarten zulk eene vijandige, dreigende, ja zelfs uitdagende houding aangenomen, dat zij alle reden moesten gehad hebben, om nog erger dingen van mij te verwachten. Bovendien scheen het ook een stam van althans dertig mannen te zijn, voor zoo ver zich, van waar ik lag, liet beoordeelen. Honden moesten zij voor 't minst ook bij de dertig bij zich hebben, en ik weet waarlijk niet, waarmee zij die dieren voeren. Half verhongerd zijn zij buitendien altijd.

De rivieroever lag, daar het water zeer laag was, vrij hoog; daarom was altijd nog het beste, dat ik daar beneden langs sloop en, digt aan den waterrand beneden de bank, de legerplaats zocht voorbij te komen. Daar kon ik mijn dorst lesschen en, als ik dan nog vijf of zes uren marcheerde, deed het niet af, dat zij ook den volgenden morgen mijn spoor vonden. Voorzigtig sloop ik dan nu, daarbij onwillekeurig den tact der gemishandelde opossumvellen volgende, op den steilen rivieroever toe, liet mij daar naar beneden glijden en volgde de rivier een kort eind strooms af. Ver bragt ik het echter niet, want ik kwam reeds na pas honderd passen voor een diep gat, dat de rivier hier had uitgewoeld. Zonder te zwemmen kon ik daar niet over komen, en te zwemmen op een zoo kouden vorstachtigen avond, terwijl ik er niet eens aan denken kon, een vuur aan te maken, maar stellig nog den halven nacht marcheren moest, — dat was al te erg. Ik achtte het dus raadzamer, weder om te keeren, tot ik eene ondiepe plaats vond, daar door te waden, en vervolgens op den anderen oever mijn marsch voor te zetten. Reeds wilde ik hiertoe overgaan, toen ik digt beneden mij op den stroom een donker voorwerp, dat ik tot hiertoe voor een omgevallen boom had gehouden, voor een der gewone canoes der zwarten herkende.

Deze canoes zijn intusschen voor de niet daaraan gewenden hoogst gevaarlijke vaartuigen, want zij bestaan eenvoudig uit een afgeschild stuk schors van den gomboom, waaraan vaak niet eens een vorm gegeven is. De inboorlingen kiezen daartoe gewoonlijk zulke boomen, die eenizins gebogen zijn, om daardoor een natuurlijk bootsfatsoen te verkrijgen, terwijl zij de bovenzijde afschellen. Dan wordt er boven en beneden een weinig leem ingeworpen, zoodat het water niet indringen kan en, met de spies in de hand, die zij tegelijk als roeiriem gebruiken, steken zij gemakkelijk den stillen stroom over of laten zich daarmede een eind weegs afdrijven.

(*Wordt vervolgd.*)

Getrouwd:

L. RIJSENDAAL.

Majoor bij het O. I. Leger, Ridder der Militaire Willems-Orde en van den Nederlandschen Leeuw,

en

W. M. NOORDUIJN.

NIJMEGEN, 27 *October* 1858. (3637)

Getrouwd:

G. F. H. WATSON,

weduwenaar van *L. W. Wallis.*

met

S. M. M. VON KRIEGENBERGH.

BATAVIA, 1 *December* 1858. (3623)

Getrouwd:

P. DOORN,

Betaalmeester 2e klasse.

met

W. J. MACIJENS,

weduwe *E. P. J. B. Warmbold.*

PADANG, 4 *December* 1858. (3624

Bevallen van eene DOCHTER, *E. A. Humme, Leuring.*

AMSTERDAM, 13 *October* 1858. (3641)

Bevallen van eene DOCHTER, *J. C. M. Van Kappen,* geboren *Van Reijerdam.*

TOBOALIJ (Banka) *den* 17 *November* 1858. (3625)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *Mary Paul,* echtgenoot van

ALEXANDER HOFLAND.

BATAVIA, 26 *November* 1858. (3595)

Voorspoedig bevallen van een' ZOON, *E. Loheyde,* geb. *van Hulst.*

TJIGROWONG, (*Bandong*) 30 *November* 1858. (3594)

Bevallen van een' ZOON, *J. A. Weijhenke, Vervloet.*

KAMPONG MELAJOE, 4 *December* 1858. (3627)

Bevallen van eene DOCHTER, *S. E. Kommer,* geb. *Gaillard.*

MEESTER CORNELIS, den 6 Dec. 1858. (3652)

Died at Sourabaya on the 24th November last, where he had gone for the benefit of his health, Mr. *Jabez Linton*, aged 33 years; of the firm of *Martin, Dyce & Co.,* much regretted by his friends and acquaintances. (3575)

Heden ontvingen wij de treurige tijding, dat onze veelgeliefde vader en behuwdvader, de Heer P. BOEKEN, op den 27sten September, ll. in den ouderdom van c. 66 jaren te *Amsterdam* is overleden.

SOERABAIJA, H. BOEKEN.

24 *November* 1858. A. A. BOEKEN.

(3590) *Batten.*

Overleden op den 30sten October 1858, te Boeloe-Boeloe (*Maros*) de heer *G. E. King*, in den ouderdom van 51 jaren.

(3612) W. MORGAN.

Onze lieveling, slechts 5 maanden oud, werd ons heden door den dood ontnomen.

H. D. VAN PALENSTEIN HELDERMAN,

C. H. VAN PALENSTEIN HELDERMAN.

Ovink.

PADANG, 15 November 1858. (3604)

Op den 9 November 1858 overleed te *Paijacombo,* (Sumatra's Westkust), de WelEd.Gestr. Heer E. A. CREVECOEUR, in leven 1ste Luitenant der Infanterie.

Crediteuren en Debiteuren, worden verzocht betalingen of aangiften te doen, binnen drie maanden aan,

de Commissarissen in den Boedel,

J. H. LOGEMANN, kapitein.

P. E. BUIJS, 1ste Luitenant.

PADANG-PANDJANG, 17 *November* 1858. (3599)

Op den 27 November jl. overleed, na eene hevige ongesteldheid van slechts weinige uren, ons teeder geliefd oudste zoontje, *Andréas Jacobus Lucas,* in den jeugdigen leeftijd van $2^1/_4$ jaar.

B. A. BRASSINGA,

C. F. G. BRASSINGA.

geb. *Bruijninga.*

SERANG, *den* 3den *December* 1858. (3617

Heden ontving ik de smartelijke tijding dat mijne hartelijk geliefde Moeder, Mevrouw *H. C. Zuur.* geb. *Smits,* in den ouderdom van 60 jaren te Leiden is overleden.

T. M. W. ZUUR.

BATAVIA, 5 *December* 1858. (3646)

Overleden op den 4den dezer, in den ouderdom van 71 jaren, onze veel geliefde moeder en behuwdmoeder, *C. G. Momma,* weduwe van den Kapitein ter Zee *W. de Val.*

W. DE VAL.

J. W. D. KOBOLD.

Uit aller naam.

BATAVIA, 6 December 1858. (3628)

Wegens sluiting der,

JAPANSCHE TOKO,

zullen de ondergeteekenden op

Vrijdag den 10 dezer maand in gemeld locaal in Vendutie aan de meestbiedenden verkoopen:

de Restanten der zoogenaamde

KAMBANG-FACTUREN,

door de heeren van den Bieson & Modderman in 1857 en 1858 van het Gouvernement gekocht.

De hoofdartikelen zijn:

Smalle en breede **Zijde, Zijden Dassen** en **Crèpe-Shawls,** porceleinen **Koppen** en **Schotels, Schalen, Borden, Vazen, Bloempotten,** enz., verlakte **Tafels, Toiletten, Etagères, Kasten, Knapen, diverse Dozen,** enz., een en ander ten gerieve van het publiek bij kleine kavelingen.

Van af Maandag 6 dezer te bezigtigen.

(3631) GEBRS. ROSELJE EN Co.

VENDUTIE

Op Maandag den 13den December 1858,

wegens vertrek:

ten huize van den heer H. Feltkamp in Gang-Scott door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van eenen netten zoo goed als nieuwen **Inboedel,** bestaande uit: diverse Meubelen van Mahony- en ander Hout, Spiegels, Schilderijen, waaronder **4 Zeegezigten in olieverf van Cannemans,** diverse Hang- en Tafellampen, Ledikanten, Porselein, Glas- en Kristalwerk. etc.

verder:

Een Handwagen

met een span goed gedresseerde PAARDEN,

eene Bendie, twee hardloopende Bendie-Paarden, Tuigen etc.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (3638)

VENDUTIE

op Maandag den 13 December 1858,

voor het Commissiehuis van

JOHN PRYCE & Co.,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van eene groote partij **beschadigde Lijnwaden,** waaronder **15 balen Callicots,** verder diverse goederen, afkomstig van het voormalig Tjunia-veer; verlakte **Schaaktafeltjes** en **Knaapjes, Eetservicen** en **Waschstellen** van Engelsch aardewerk, een partij **Witte Suiker in zakjes van ca. 30 pd.,** enz. enz. (3647

Op de Vendutie

van Maandag den 13 December 1858,

zal nog Verkocht worden:

een partijtje fraaije

WOLLEN TAFELKLEEDEN.

(3651) JOHN PRYCE EN Co.

VENDUTIE te Cheribon,

op Maandag den 13 December 1858,

door **BLOK en RUZETTE.**

Van **Wagens, Paarden, Fraaije Meubels, Zilverwerk,** enz.

Alles behoorende tot den welgeconserveerden inboedel van wijlen de Heer **W. DENNISON;**

voorts het aangenaam gelegen **Heerenhuis** met **Bijgebouwen** en **Stalling,** staande te **Tjipoedjoe** nabij de Suikerfabriek ***Sindang-laut.*** (3606)

VENDUTIE

op Dingsdag den 14den December 1858,

wegens vertrek,

ten huize van den Heer J. L. SWAAB op Parapattan, door **Gebr. ROSELJE & Co.,**

van eenen zoo goed als nieuwen en wel onderhouden **INBOEDEL,** bestaande uit: Mahonijhouten Canapés, Stoelen, Tafels, Consoles, Speel-Tafels, Kasten, Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, Tapijten, Matten, Zeilen, **Japansche Martavanen,** en verder huisraad;

voorts:

drie spannen goed loopende Wagenpaarden, eene bijna nieuwe **MYLORD,** een dito **PALANQUIN,** een Schoolwagen, Tuigen en Stalgereedschap.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (3645)

VENDUTIE

Op Dingsdag den 14 December,

voor het Commissiehuis van

CASSALETTE & Co.,

van een factuur **Spiegels** en **Schilderijen,** een partij IJzerwerk, als: **kisten Timmermansgereedschappen, Beitels, Vijlen, Hamers, Trekzagen, Winkelhaken,** enz.

Verder een partij Eng. **Tafellampen, Kinderspeelgoed, Parfumeriën, Gibus** en **Dameshoeden, Robes, Velours, Zijden** en **Glacé Handschoenen, Populines, Borduurwol** enz. enz.

en

250 vaatjes Boter. (3653)

De Ondergeteekenden zullen in den loop dezer maand op

VENDUTIE verkoopen,

ZES AANDEELEN, IEDER GROOT *f* 2500.—

in de Commanditaire Vennootschap ter exploitatie van Stoomvaart in den Nederlandsche Archipel, alhier gevestigd onder de directie van den heer *W. Cores de Vries*, zijnde inmiddels ook uit de hand te koop.

(3592) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op eenen nader te bepalen dag, zal publiek worden verkocht, **een stuk grond,** gelegen op *Ankee,* aan de Rivierkant, geschikt voor eene' **Stoom-Bakkerij** of **Arak-Stokerij,** bij de verponding geregistreerd onder No. 7476; inmiddels uit de hand te koop.

(3615) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

BERIGT.

De ondergeteekenden hebben de eer te berigten, dat zij zich belasten met het ***stemmen en repareren van Piano's, Orgels, Melodiums, Violen, Violoncellen*** en voorts met al datgene, wat tot de bezigheden van een MUZIJK-INSTRUMENTMAKER behoort.

Zij nemen voor het stemmen van Piano's **ABONNEMENTEN** aan tegen de volgende conditien.

Voor het stemmen van een Piano:

Per Jaar	*f* 50.—
Per halfjaar	» 30.—
Per drie maanden	» 20.—

N. B. De gebroken Snaren worden zonder extra kosten geleverd en de Piano's eens per maand gestemd.

Buiten abonnement kost het **stemmen van een tweesnarige Piano *f* 8.—** en van een **driesnarige Piano *f* 10.—**

In geval er Instrumenten zijn waarvan de reparatie aan huis van de ondergeteekenden dient te geschieden dan wordt omtrent de kosten in schikking getreden of worden ze berekend naarmate van den daaraan te verrigten arbeid.

Degenen op Java en Buitenbezittingen woonachtig die de ondergeteekenden wel met hun vertrouwen willen vereeren, kunnen gerustelijk hunne instrumenten afzenden, zullende de te doene reparatien met de meesten zorg worden bewerkstelligd en de instrumenten, vooral wat betreft het **Muzikale gedeelte dier Instrumenten,** als nieuw worden teruggelevert.

De kosten van verzending herwaarts en die van retour, alsmede de risico deswege komen voor rekening van de primatieve afzenders.

E. F. REIJCKMANS.

(3661) J. J. UTZMANN.

Koninklijk Zoölogisch Genootschap

NATURA ARTIS MAGISTRA

TE AMSTERDAM.

Een ieder, die levende dieren, vogels en andere voorwerpen der natuurlijke geschiedenis, aan bovengenoemd Genootschap wenscht ten geschenke te geven, wordt verzocht zich aan den ondergeteekende, Honorair Corresponderend Lid, te willen wenden, die zich gaarne met de overzending daarvan naar Amsterdam wil belasten.

Ook is hij gemagtigd alle onkosten van verzending van het binnenland tot Batavia te betalen.

Bijdragenden worden beleefd verzocht hunne namen en titels voluit te willen opgeven, ten einde in het jaarlijksch verslag van het Genootschap te kunnen worden opgenomen, terwijl zij tevens worden herinnerd, dat de drie eerstkomende maanden het best geschikt zijn levende voorwerpen van Indie te verzenden, daar zij dan in de Zomermaanden in Nederland kunnen aankomen.

D. T. PRYCE.

BATAVIA, 1 December 1858. (3642)

Van Londen per „*Eersteling*"

Eenige zeer fraaije en moderne Toerwagens, Reiswagens op hangveeren, uitmuntende pleete en met Leder overdekte Wagen- en Bendietuigen, Mail of Camp Stoelen, Mail Koffers, Zadels en eenige berg Zadels.

(3658) ABEELEN, DENNISON EN Co.

Jolie choix de Coiffures,

très varié,

FLEURS FINE, RUBANS,

chez

MLLE. NEPPER.

(3603) *l'ancienne maison de Mme* COQUELIN.

THÉATRE FRANÇAIS DE BATAVIA.

Avec la permission de M. le Résident.

VENDREDI, le 10 Decembre 1858.

Cinquième représentation du huitième mois de l'abonnement.

DON PASQUALE.

OPERA-COMIQUE EN 3 ACTES MUSIQUE de *Donizetti*.

L'entrée des coulisses pendant les représentations et repétitions est expressément interdite.

Le Spectacle commencera à 7 heures et demie précises.

Le Directeur-Gérant,
(3640) VAN KINSBERGEN.

Op het Lusthuis

KEDOENG BADAK,

zijn thans weder eenige KAMERS disponibel.
(3619) J. A. MAY.
2 December 1858.

At the agreable and Pleasant Establishment

KEDOENG BADAK,

Visitors can be accommodated with Rooms.
J. A. MAY.
2 DECEMBER 1858. (3618)

WOODBURY & PAGE,

PHOTOGRAFISTEN,

op Batavia teruggekomen zijnde, wenschen zes weken voor hun vertrek van Java, **Portretten** te vervaardigen in hun Atelier naast de toko van den Heer **Leroux**. **Portretten** zijn iederen dag, behalve Woensdag, verkrijgbaar, van des morgens 7 tot 12 uur, zoowel bij regenachtig als mooi weder.
De aanvang zal nader bekend gemaakt worden. (3644)

Pas ontvangen en bij de ondergeteekenden verkrijgbaar:

Tapijten, Alkatieven, Voetenbankjes, prachtige Engelsche jagtgeweren, Engelsche Wagen- en Bendietuigen met pleet gemonteerd, Samarangsche Wagentuigen, zeer fijn linnen Drill, Codoroy en Piqué, Madera- en Portwijn, afgetapt en op fust, Cognac van superieure kwaliteit, in kistjes van 1 dozijn en op fust, Engelsch Kapleer, Tuigleder, Wagen- en Bendie-Lantaarns, Engelsch Zink, Witlood, Drukinkt, Mostard, Suren, Pale-Ale en Porter van Turz & Co., etc. etc.
(3616) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

LET WEL.

Milner's quadruple Patent Holdfast & Fire resisting Safes.

Deze proef Brandwaarborgkasten met dubbelde pa-tent sloten voorzien, zijn elk in het bijzonder blootgesteld geweest aan eene gloeijende hitte en gevuld met ligt ontvlambaar papier, hetwelk bij latere opening der kasten onbeschadigd werd bevonden.
Deze kasten zijn vroeger nog niet ingevoerd geweest, de prijzen zijn *f* 250,—, *f* 400,— en *f* 450.—.
Ook eene aanzienlijke partij gewone

IJZEREN GELDKISTEN,

bij
(3637) ABEELEN, DENNISON & Co.

Per **Indostan** ontvangen :

Manilla Sigaren No. 5.

(3610) ABEELEN, DENNISON EN Co.

S. B. VAN KLEEFF & CO.

Passar Pisang en Rijswijk.

Ontvangen:

Valken-Bier in kisten.

Holl. Wijn-Azijn, op fust en afgetapt,
Zoetemelksche- en Edammer-Kaas,
Puik, puik **Haantjes Bier**,

Groote Hammen.

(3591)

Wederom ontvangen:

Adam's en Colt's Revolver

PISTOLEN,

in kistjes, tot verminderde prijzen.
(3648) JOHN PRYCE EN Co.

ZADEL- EN RIJTUIGMAKERIJ.

De ondergeteekende neemt de vrijheid het geëerde publiek te berigten, dat hij alhier eene

ZADEL- EN RIJTUIGMAKERIJ

op **TANKÉE, tegenover de Prinselaan**, geopend heeft; zijne nieuwe onderneming bij deze in de welwillendheid van het geachte publiek aanbevelende, beloovende alles in het werk te zullen stellen zich deze gunst waardig te maken.
DE LASSASIE.
BATAVIA, 1 December 1858. (3578)

DUBRAY,

Gang Patjenongan.

Ontving uit zijne Fabriek nieuw geperfectioneerde

PIANO'S;

wordende voor derzelver soliditeit ingestaan.
Hij staat voor deze Piano's voor 10 jaar in, omdat hij zeker is dat zijne instrumenten niet breken kunnen, en hij, als dit mogt gebeuren eene andere Piano geven zoude. Sedert 8 jaar verkoopt hij zijne Piano's op Java, en nog nimmer heeft hij er eenig ongeluk mede gehad; zie daar het bewijs dat hij geven kan.

Piano's gebruikt, te koop en te huur.

Voor reparatie en stemmen per 3 maanden *f* 25,—.

MUZYKINSTRUMENTEN, SNAREN, ETC.

(3555)

UITVERKOOP

à Contant, tegen verminderde prijzen, van een factuur

Zilver- en Cristalwerken,

van den fabrikant **GILLES CRÉVINK** *te Amsterdam*.
H. M. VAN DORP.
BATAVIA 1858. (3652)

Wissels op Holland,

BATAVIA, SAMARANG en SOERABAIJA,

bij
(3633) B. KOPERSMIT EN Co.

TE KOOP het aangenaam gelegen Huis met fraaijen Tuin op Salemba, bewoond door en te bevragen bij
(3622) H. J. VAN DER PLAS.

TE KOOP

VIER DEFECATIE PANNEN,

compleet.

Te bevragen te **Cheribon**
bij
(3607) BLOK EN RUZETTE.

Het bijzonder goed gebouwd en voor dit klimaat ingerigt Huis thans bewoond wordende door den WelEd. Gest. Heer Mr. **H. A. EEKHOUT**, en gelegen op het aangenaam en gezond **Kebong-Sirie**, wordt **TE KOOP** aangeboden, door
(3659) VAN RIET EN TER GOUW.

Mevrouw ZEMBSCH,

is verhuisd, naast het huis vroeger door haar bewoond.
Passer-Senin. (3580)

---

f 5000.—

Wordt als 2de Hypothicair verband gevraagd.
Adres
(3660) A. WIJNVELDT, qq.

Allen die iets te vorderen hebben van den heer **H. Smith**, gelieven hunne rekeningen in te zenden, bij
(3614) VAN SLOOTEN, MORGAN EN Co.

EEN NEDERLANDER, eenigzints bekend met de *Fransche*, *Engelsche* en *Hoogduitsche* Talen, verlangd eenige vrije uren, des avonds te besteden tot het verrigten van *Copij* of ander *Schrijfwerk* in bovengenoemde talen; terwijl hij tevens niet ongenegen is uit die talen, *Vertalingen* te leveren.
Adres Letter **A.**, *franco* BUREAU JAVA-BODE. (3593)

Tot het besturen eener huishouding en de zorg voor jeugdige kinderen van een weduwenaar te Batavia, wordt gevraagd eene vrouw van middelbaren leeftijd.
Adres franco. Letter X.
(3643) LANGE EN Co.

De Ondergeteekenden hebben van af heden een **COMMISSIEHUIS** te **Pasoeroean** onder de firma van

Mc. MILLAN & Co.

opgerigt.
Mc. MILLAN, BARTEN EN Co.
SOERABAIJA, 1 December 1858. (3655)

De Heer **P. J. FOREMAN** heeft van af heden onze procuratie.
Mc. MILLAN EN Co.
PASOEROEAN, 1 December 1858. (3656)

Krachtens dispositie van den residentie raad te Riouw, dd. 25 September ll., is de tegenwoordige kapitein-chinees aldaar *Oeij Tiktjoe*, in het bezit gesteld der geheele nalatenschap van zijn' broeder, den onlangs over leden kapitein-chinees *Oeij Tiksing*, weshalve wij, als testamentaire executeuren in dien boedel zijn ontslagen.
J. E. VAN ANGELBEEK.
POEY GOSSIE.
OEY MOOY.
OEY BOENGOEAN.
RIOUW, 1 *December* 1858.

SUN FIRE OFFICE

Gevestigd te Londen sedert 1710.

De ondergeteekenden agenten van bovenbedoelde Maatschappij in deze gewesten, zijn bereid tot tegen Brandschade te verzekeren, tegen de volgende premiën:

- Gebouwen van steen met pannen gedekt gelegen in de steden, zoomede goederen in dezelve . . . . 1°/° 's jaars.
- Gebouwen van steen met pannen gedekt, gelegen buiten de steden, en afgezonderd van andere gebouwen, zoomede goederen en meubelen, daarin aanwezig. . ¼°/° »

Suiker en Koffij-Etablissementen.

- Gebouwen van steen met pannen gedekt zoomede Goederen, Producten, Machinerien, gereedschappen, enz. daarin aanwezig . . . . ¾°/° »
- Gebouwen van steen en hout of van hout alleen met pannen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig . . . 1°/° »
- Gebouwen van Hout, met sirappen gedekt, zoomede goederen enz. daarin aanwezig. 1½°/° »
- Schepen, liggende ter reeden . . . . 1°/° »

(3589) TOLSON, HUNT EN Co.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn ontegenzeggelijk het beste *geneesmiddel* dat bekend is. De buitengewone kracht en weldadige werking dezer pillen, hebben dezelven ook tot een der meest geliefkoosde hulpmiddelen in alle streken in de Nederlanden gemaakt, en wel bijzonderlijk in gevallen van lever- en maagkwalen; als mede zware hoofdpijnen, gal en gebrekkige spijsvertering; ook zijn dezelven onwaardeerbaar voor de ongesteldheden der vrouwen op zekeren leeftijd.
De prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:
Doosjes pillen à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Te Banjoemaas bij M. S. Cherinan.

» Poerworedjo	» F. Neumann.
» Djocjocarta	» Buijn & Co.
» Souracarta	» W. Veldman.
» Salatiga	» F. Kruthoffer.
» Tagal	» Wed. Dort.
» Cheribon	» W. Galistan.
» Cheribon	» M. Blok,
» Samarang	» H. L. de Lyon, de Groot, Kolf, & Co. en bij

De hoofdagenten Soesman & Co. (3587)

JAVA-BODE.

H. H. Inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste halfjaar 1859** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor **Franco** toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor **Batavia**	*f* 12,50.
„ **Java**	„ 15,—.
„ **de Buitenbezittingen**	„ 17,50.
„ **Nederland**	„ 22,50.

Brieven **franco** aan
den Administrateur,
(3581) H. M. VAN DORP.

De Inteekening en Storting voor dat Blad kan ook geschieden bij **de Groot, Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te **Samarang** en **E. Fuhri & Co.** te **Soerabaija**, **Weijermans & Co.** te **Pasaroean** en **Blok & Ruzette** te **Cheribon**.

Boekhandel LANGE & Co.

KANTOORALMANAK *f* **0,25.**
id. opgeplakt „ **0,50.**

(3635)

Boekhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.

Kantoor-Almanak 1859

f —,50, opgeplakt *f* 1,—.

KANTOOR- EN ZAK-AGENDA 1859

f 5,—. (3481)

H. M. van Dorp, te Batavia.

236e. Ned. Staats-Loterij.

Gevallen Prijzen in deze Loterij bij het bureau der heeren

M. M. POLAK & FILS, te 's Hage.

No.	15705	florins	100,000
»	635	»	5,000
»	5008	»	5,000
»	11878	»	2,000
»	3905	»	1,500
»	13560	»	1,500

No.	1243	fl.	1000	No.	13477	fl.	1000
»	1266	»	1000	»	13500	»	1000
»	3002	»	1000	»	13617	»	1000
»	3943	»	1000	»	13845	»	1000
»	8174	»	1000	»	14402	»	1000
»	8281	»	1000	»	15144	»	1000
»	8438	»	1000	»	13278	»	1000
»	8444	»	1000	»	15671	»	1000
»	9264	»	1000	»	18688	»	1000
»	11949	»	1000	»	18922	»	1000

Voor de thans trekkende 237e. LOTERIJ zijn nog **Halve, Vijfde en Tiende Gedeelte** van Loten ***à Contant*** te bekomen als:

Halve Lot à *f* 50.—
Vijfde » » » 20.—
Tiende » » » 10.—

Bestellingen voor de volgende Trekkingen worden voortdurend aangenomen, door

H. M. VAN DORP.

BATAVIA, *December* 1858. (3659)

GELITHOGRAPHIEERDE VISITEKAARTJES,

in alle soorten van letters en grootte,

worden vervaardigd bij

(3588) H. M. VAN DORP,

te *Batavia*.

Bureau-Handel **G. KOLFF en Co.**

Ontvangen:

Kantoor-boeken in complete stellen en afzonderlijk: **Grootboek, Journaal** en **Kasboeken**.

Debiteuren, Rekening-Courant, en andere **Bijboeken.**

Alles best papier en **sterk gebonden.**

Rekening-Courant, en **Verkooprekening**, Postpapier.

Echte **Alazarin Inkt** en andere kantoor-beh oeften, steeds in groo e notering. (3597)

BOEK- en PAPIERHANDEL

van H. M. VAN DORP *te Batavia.*

Voorhanden eene groote sortering

KANTOORBOEKEN

van allerlei aard; **Hollandsche** en **Fransche**

SCHRIJF- EN POSTPAPIEREN,

Gesorteerde kisten voor **RESIDENTIE-BUREAUX** en andere **KANTOREN,** alles voor **goede kwali teit, Papier** voor gedruktens etc. etc. (3634)

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mevrouw Nortier, gemagtigde de heer *R. S. Veenstra.* (3630)

Dr. *G. Eisinger*, gemagtigden *Tiedeman en van Kerchem.* (3649)

Debiteuren en Crediteuren in den boedel van wijlen Mevrouw **C. G. MOMMA,** weduwe **W. de Val,** worden verzocht binnen den tijd van drie maanden betaling of aangifte te doen aan

de testamentaire Executeuren,

W. DE VAL.

J. W. D. KOBOLD.

BATAVIA, 6 December 1858. (3629)

Debiteuren en Crediteuren van den ondergeteekende, gelieve betalingen te doen en te ontvangen binnen eene maand na dato.

Dr. G. EISINGER.

BATAVIA, 8 *December* 1858. (3650)

Houders van Cognossementen aan Order over:

E No. 1/40. 40 vs. Compositie Spijkers, afladers *L. J. Enthoven* & *Co.*, te 's Hage.

Alhier aangebragt met het Ned. schip **Prins van Oranje**, kapt. *J Hensing*, gelieven zich bekend te stellen bij de Ondergeteekenden, zijnde reeds met de lossing een aanvang gemaakt.

De Agenten,

(3654) DE WEERDT, RUYL & Co.

Het vertrek

VAN HET STOOMSCHIP BATAVIA,

Kapt. **C. C. L. NEIJTS,**

naar **PONTIANAK** en **SINGKAWANG**, is bepaald op den 10 dezer.

Nadere inlichtingen te bekomen bij

W. CORES DE VRIES.

BATAVIA, 4 *December* 1858. (3621)

DE STOOMBOOT

KONINGIN DER NEDERLANDEN,

vertrekt den **10**den **dezer,**

via ***Muntok*** en ***Riouw*** naar ***Singapore.***

Nadere inlichtingen te bekomen bij de

Directie der Ned. Ind. Stoombootmaatschappij,

(3605) MACLAINE, WATSON EN Co.

Met referte aan de advertentie van den 17 November, wordt bij deze bekend gemaakt, dat het Ned. Barkschip

"GENERAAL DE STUERS,"

Kapt. **F. FOKKENS,** in het begin van Januarij 1859 de reis naar Nederland van hier zal aanvaarden.

Adres te Samarang bij Mc NEILL en Co en alhier bij

de Agenten,

(3626) MACLAINE, WATSON EN Co.

Vracht en Passage

REGTSTREEKSCH NAAR SOERABAIJA.

Met het Nederlandsche Schip

ARY SCHEFFER,

gezagvoerder **J. G. KUNST.**

Genoemde bodem zal met het einde der volgende week vertrekken.

Iemand nadere informatie begeerende adresseere zich bij

de Agenten,

B. VAN LEEUWEN EN Co.

4 December 1858. (3611)

VRACHT EN PASSAGE NAAR PADANG

met het Ned. Schip

VALPARAISO,

kapt. **H. A. ELLERMAN,**

om eerstdaags te vertrekken.

Adres bij

de Agenten

(3600) HAAGER EN SCHUURMAN.

BATAVIA.

In den morgen van gisteren, is Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal, met gevolg, van Buitenzorg alhier aangekomen.

— Met de mailboot van Singapore is, ll. Zaturdag, alhier aangekomen de Generaal-majoor *Steinmetz.*

— Naar wij vernemen, heeft ook de heer *H. von Rosenberg*, toegevoegd geweest aan de commissie van onderzoek op Nieuw-Guinea, aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen eene aanzienlijke verzameling ethnologische voorwerpen van dat eiland geschonken, en is daardoor de door den heer *van der Goes* aangeboden verzameling, waarvan wij vroeger melding maakten, belangrijk uitgebreid.

Zoo is dan het Bataviaasch Genootschap, door de belangstelling dezer beide heeren, in het bezit van eene zeer uitgebreide verzameling, die in alle opzigten merkwaardig is en een duidelijk overzigt geeft van den maatschappelijken toestand der bevolking van een der grootste eilanden van de wereld. Eere en dank komt den milden gevers van dezen wetenschappelijken schat in ruime mate toe. Moge hun voorbeeld door velen, die het met Indië wel meenen, gevolgd worden.

— Naar men ons thans mededeelt, zal de naar Boni bestemde expeditie uit de volgende magt bestaan:

10de en 14de bataillon infanterie, respectivelijk te Batavia en Sourabaija aanwezig;

1 $^{1}/_{2}$ compagnie cavallerie van Salatiga en $^{1}/_{2}$ compagnie van Rijswijk;

1 compagnie sappeurs, voor de helft van Batavia en de andere helft van Sourabaija;

$^{1}/_{2}$ batterij zesponders van Salatiga;

$^{1}/_{2}$ batterij drieponders van Batavia met eenige handmortieren.

Zoo als bekend is, zal deze expeditie op het einde dezer maand vertrekken, zijnde de daartoe benoodigde schepen bereids ingehuurd.

— Naar wij vernemen, moeten onlangs twee compagnien van het 13de bataillon infanterie van Sourabaija naar Bali vertrokken en, kort daarna, door de vier overige compagnien van dat bataillon derwaarts gevolgd zijn.

Daar het doel van dezen togt zeer geheim gehouden wordt, achten wij het voor als nog niet raadzaam, het ons daaromtrent ter ooren gekomene medetedeelen.

— Ten kantore van de alhier canterende firma H.... en S........, is dezer dagen een diefstal van *f* 500.— gepleegd. Een tweetal inlandsche bedienden worden, als schuldig aan het plegen dezer misdaad, verdacht gehouden en zijn, na onderzoek bij de policie, ter teregstelling voor den landraad verwezen.

— Door het Gouvernement zijn, tegen 15 December aanstaande, in veiling aangeslagen 60,000 picols Gouvernements Suiker, waarvan 40,000 picols zijn liggende te *Soerabaija*, en 20,000 picols te *Samarang.*

te *Soerabaija.*

Picols.	*Fabriek.*
4,000	Koning Willem II.
4,000	Tjandi.
3,000	Gempol Krep.
1,000	WatoeToelies.
4,000	Porrong.
4,000	Tangolangin.
4,000	Kremboong.
4,000	Ketegan.
2,000	Boedoeran.
4,000	Santanan-Lor.
2,000	Djombang.
4,000	Sr..eni.
40,000	pic., alle standmonster No. 18.

te *Samarang.*

Picols.	*Fabriek.*	*standmonster*
3,500	Tjepiring.	No. 12.
2,000	Kali woengoe.	No. 18.
7,000	Maijong.	
3,000	Besito.	
2,000	Petjagaän.	
2,500	Rendeng.	
20,000	picols.	

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 6 December:

Het examen der leerlingen van de Gouvernements lagere school te Buitenzorg heeft, ll., Zaturdag, den 4den December, plaats gehad en werd door verscheidene ingezetenen bijgewoond.

De subcommissie van onderwijs mogt de overtuiging erlangen, dat de leerlingen, gedurende het laatste jaar, over het algemeen goede vorderingen hadden gemaakt. Aan degenen, die het meest hadden voldaan, werden eere- en aan sommigen aanmoedigingsprijzen uitgereikt.

Na de prijsuitdeeling, sprak de voorzitter de kinderen en de onderwijzers hartelijk toe.

Het verdient vermelding, dat de verdienstelijke hoofdonderwijzer *Immink,* alhoewel nog slechts kort aan het hoofd dezer school staande, blijken heeft gegeven van zijne goede leerwijze niet alleen, maar ook van zijnen minzamen en aangenamen omgang met de hem aanvertrouwde jeugd. Uit naam der subcommissie van onderwijs, werd hem daarvoor warme dank toegebragt en de jeugd bij voortduring in zijne zorgen aanbevolen.

Ten einde den kinderen een blijk van tevredenheid te geven, hadden Buitenzorgs ingezetenen, door ruime bijdragen, de middelen verschaft, om hen, op den avond van den 5den dezer, bij gelegenheid van *Sint Nicolaas,* feestelijk te verrassen.

Die avond mogt dan ook werkelijk regt feestelijk genoemd worden. In het societeitsgebouw, daartoe welwillend afgestaan, en smaakvol verlicht en gedecoreerd, kwam de jeugd te zeven uren bijeen. Omstreeks acht uren verscheen *Sint Nicolaas,* gezeten op een wit paard, afgehaald met fakkellicht en muzyk, prachtig uitgedost, aan het soceiteitsgebouw, waar bij door hh. commissarissen van het feest binnen geleid, en door de jeugd met een driewerf hoerah! werd verwelkomd. Ruim waren de geschenken, die bij den kinderen bedacht en die aan hen werden uitgedeeld. Na de jeugd vermaand te hebben, steeds gehoorzaam en oppassend te zijn, verliet de heilige Vader het gebouw om zijne liefdegaven elders te verspreiden en werd de avond verder in spel en dans doorgebragt. Ten elf uren werden de kinderen aan een gul souper onthaald, waarna de dans tot laat in den nacht werd voortgezet en allen wel voldaan huiswaarts keerden, dank zij heeren commissarissen, die met de regeling van het feest waren belast en zich uitmuntend van hunne taak hebben gekweten.

Groot was de belangstelling van Buitenzorgs ingezetenen, zoo als hunne talrijke opkomst getuigde.

Deze genoegelijke avond zal nog lang in aangename herinnering blijven.

— Men meldt ons van Palembang, dd. 29 November:

Op het oogenblik is er van de expeditie niets te melden. Jatti is nog altijd door opstandelingen bezet. Alle troepen, die men maar even missen kan, worden naar Lahat gezonden en men berekent, dat zij eerst tegen de helft der volgende maand daar kunnen zijn, waarna een vernieuwde aanval zal worden ondernomen.

Nog meldt men ons van dezelfde plaats het navolgende, hoogst merkwaardige voorval:

Voor eenige dagen gingen vier meisjes, van welke *Marie Klaus*, oud 8 jaren, dochtertje van den heer *Klaus*, commies-boekhouder alhier, het oudste, en een kind van eenen bediende, oud twee jaren, het jongste was, baden in eene badplaats, die van de rivier de Moessi door paalwerk was afgescheiden.

De stand van het water bereikte juist het bovenste gedeelte dier badplaats, zoodat deze kinderen zich vermaakten met op die omheining te gaan zitten, en dan zich weder in het water neêr te storten. Eenigen tijd ging dit goed, totdat eindelijk het jongste aan de verkeerde zijde in het water gleed, en onmiddelijk door den verschrikkelijken stroom werd medegevoerd en in de diepte verdween. Twee der kinderen liepen in der haast weg, maar bovengenoemde *Marie*, meer tegenwoordigheid van geest bezittende, en eene vlugge zwemster zijnde, sprong onmiddelijk het gezonken kind na, dook, dook nogmaals, doch te vergeefs. Nu roept zij om hulp, waarop aanstonds een aantal menschen toesnellen, waaronder zelfs eenige matrozen, doch geen hunner durft zich in den snelvlietenden stroom wagen. Op eenen aanmerkelijken afstand in de rivier, bespeurde men eensklaps een paar handjes, die onmiddelijk weder verdwenen. Het kleine meisje, dat nog altijd in de rivier zoekende was, had die handjes naauwelijks bemerkt, of zwom onmiddelijk daarheenen en dook zoo lang, dat alle omstanders ook dit kind mede voor verloren rekenden; dan hare edelmoedige pogingen werden met den gunstigsten uitslag bekroond. Op eene geheel andere plaats kwam zij met het gezonken kind weder boven en, nu gedeeltelijk onder, gedeeltelijk boven water voortzwemmende, bereikte zij tegen aller verwachting den oever en gaf het kind aan de moeder, die het geluk had het, na vele pogingen, eindelijk tot het leven te doen wederkeeren. Dit is reeds de tweede maal, dat genoemde *Marie Klaus* een kind van een wissen dood gered heeft.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 8 December 1858, No. 98.

— Volgens berigten uit Kediri van den 25sten November jl., zijn, door buitengewoon zware regens, de rivieren in de districten *Kampak Tangool* en *Wadjak* afdeeling *Ngrowo*) zoodanig gezwollen, dat zij, buiten hare oevers tredende, verscheidene kleine bruggen en dammen onbruikbaar gemaakt, dan wel meer of minder beschadigd hebben.

Zoo zijn, door het water uit de rivier *Kampak*, behalve de bruggen ook de dammen te *Bagong* en *Krandegan* zeer beschadigd; de groote weg om de west en om de Zuid van *Pakkies* werd onder water gezet, op sommige plaatsen ter hoogte van drie voeten, en ook de andere bruggen op dien weg zijn eenigzins beschadigd. Door het water uit de rivieren *Seripit* en *Bamban*, werd aan de bruggen *Seripit, Garou, Plosso* en *Kedoengwiloot*, belangrijke schade toegebrag; terwijl in verschillende dessa's 242 amat padi onder water werd gezet, waarvan echter een gedeelte schijnt te zullen worden behouden. Eindelijk werden ook de dam te *Boerât* en de brug nabij *Bessali* over de rivier *Wadjak* beschadigd. De noodige bevelen zijn gegeven, om de ondervondene schade zooveel mogelijk dadelijk te herstellen.

— In de residentie *Wester-Afdeeling van Borneo* zijn harssoorten gevonden, welke tot vernissen kunnen worden aangewend, en aldaar in groote hoeveelheden worden aangetroffen.

De eerste soort is eene licht bruinachtig gele, naar het midden lichter gekleurde hars, van gewonen glans, gros, schelpvormig van breuk, in dunne stukjes doorzigtig, licht geel en zeer zwak van reuk.

De tweede soort is eene licht graauwachtig gele, stil bevattende soort van gomhars, van een zachten aromatischen geur, bij het breken aan de oppervlakte eenigzins taai, maar binnen in bros, glasglanzend op de breuk, niet schelpvormig en het binnenste van licht melkachtig voorkomen.

De derde soort is een volkomen broze, brokkelige, bijna kleurlooze, in het lichtgroen spelende, doorschijnende hars, flaauw van breuk, en in die streken bekend onder den naam van *Dammar Mata Koetjing*; dezelve komt geheel overeen met gomsoorten, die onder denzelfden naam van *Sumatra* worden aangevoerd.

De waarde dezer harssoorten wordt geschat, de beide eerste op 10 en laatste op 6 spaansche matten den picol.

— Op den 9den October jl. arriveerde te *Nagasaki* voor den keizer van *Japan* bestemde schroefstoomer *Jedo*, waarvan de gezagvoerder door zijne vrouw en kind was vergezeld.

Eigenlijk gezegde handel bestaat te *Hakodate* nog niet. Een Amerikaansche handelsagent, die consulaire regten uitoefent, heeft zich aldaar een monopolie weten te bezorgen van al wat daar voor vreemde schepen benoodigd en verkrijgbaar is, zijnde hij tevens lid van een handelhuis te *San Francisco*.

Een Amerikaansch geneesheer, Dr. *Rater*, heeft te *Hakodate* een hospitaal opgerigt.

Den 16den Oct. arriveerden te *Nagasaki* de Fransche stoomschepen *la Place, Pregent* en *Remi*. Baron *Gros*, de Fransche ambassade voor *China* en *Japan*, bevond zich aan boord van het eerstgenoemde schip. Hij had te *Jedo* een tractaat gesloten, bijna gelijk aan de Amerikaansche en Nederlandsche tractaten, met uitzondering van de invoerregten op lijnwaden, welke tot op 5 pCt. zijn gereduceerd, overeenkomstig de door lord Elgin in het tarief verkregene vermindering.

Op den 16den October is almede te *Nagasaki* aangekomen het Russische stoomfregat *Askold*, komende van *Shanghae*. Een aantal zieken van dit schip zijn in een der tempels van *Nagasaki* gehuisvest.

Sumatra's Westkust. De berigten over de maand November jl. behelzen het volgende:

In de afdeeling *Padang* is men bezig met het bewerken der sawahs, waarop de ingevallene regens eene heilzame uitwerking hebben gehad.

De in residentie *Padangsche Bovenlanden*, in de maand September en de eerste helft van October, geheerscht hebbende, en voor de rijst- en koffijcultuur zoo nadeelige droogte, is door eenen milden regen opgevolgd, die voornamelijk op den rijstbouw een gunstigen invloed had.

In de afdeelingen *Aijer-Bangies* en *Rau* is men overal bezig de sawahs te bewerken.

Benkoelen. Op den 3den November, omstreeks 10uren des avonds, ontstond brand te *Pondok Klapa*, regentschap *Soengij Lemouw*, waardoor 22 woningen van bamboe eene prooi der vlammen zijn geworden.

De schade wordt begroot op *f* 5638:71.—

Op den 4den daaraanvolgende is mede eene woning van bamboe in de doeson *Aijer Napel* afgebrand.

De schade word berekend op circa *f* 77: 50.

Beide branden worden aan onvoorzigtigheid toegeschreven. (*Jav. Ct.*)

Samarang, 3 December. Zeker Inlander, met name *Nahessah*, afkomstig uit de dessa *Kedongsoeren*, district *Kaliwoengoe* werd door het district-hoofd aldaar ontboden, ten einde te worden gehoord omtrent eene tegen hem ingebragte klagte door den Inlander *Wirio'* uit gemelde dessa, en begaf zich derwaarts, vergezeld van *Wirio*.

Op de hoogte van de dessa *Magellang* zijnde, trok hij onverwachts de kris van *Wirio* en bragt hem daarmede eene doodelijke wonde toe. Hierna heeft hij zich uit de voeten gemaakt. Alle pogingen, ter zijner opsporing aangewend, bleven vruchteloos.

Eindelijk vond men zijn lijk, hangende aan eenen mangaboom.

Hij heeft zich dus, na het plegen van dien moord, door ophanging van het leven beroofd.

— De Inlandsche vrouw, genaamd *Embok Damak*, woonachtig in de dessa *Wareng*, district *Kendal*, heeft zich, op den 26 November jl., door middel van ophanging, van het leven beroofd. Men wil, dat zij dit in een vlaag van waanzin gedaan heeft. (*Sam. Adv. bl.*)

Soerabaija, 25 November. Zoo wij vernemen, is, een paar dagen geleden, Tan Kok Lie, zoon van den kapitein Chinees te Kediri, door een javaan aldaar vermoord, die eenige oogenblikken daarna door de politie is gearresteerd.

De ware oorzaak van dit feit is tot dusverre nog onbekend. (*Soer. Ct.*)

AANKOMST DER MAIL.

In den namiddag van den 4den dezer, kwam alhier ter reede het Stoomschip *Palembang*, kapt. *Roozeboom*, medebrengende de brieven en dagbladen, loopende tot den 25 October jl. De berigten waren te onbeduidend, om, ingevolge ons prospectus, een *Extra-Nummer* aan onze geabonneerden toe te zenden.

Wij laten hieronder het belangrijkste daaruit volgen.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Een geschil tusschen Frankrijk en Portugal heeft dezer dagen veel beweging gemaakt. Een Fransch schip, de *Charles Georges*, dat, onder toezigt van een Franschen ambtenaar, zoogenaamde vrije Negers aan boord had, is door de Portugeesche autoriteiten in de wateren van Mozambique in beslag genomen, en voorts naar Lissabon opgezonden. De Fransche regering zond daarop onmiddelijk twee oorlogschepen naar den Taag, waarop Portugal aanbood, de zaak door eene scheidsregterlijke uitspraak te doen beslissen. Frankrijk weigerde dit en eischte het schip terug, benevens schadevergoeding; werd daaraan niet voldaan, dan moest de Fransche gezant Lissabon dadelijk verlaten. De Portugesche regering besloot daarop wijselijk, het schip terug en schâvergoeding te geven, terwijl voorts het beginsel langs diplomatieken weg zal uitgemaakt worden. Deze zaak zal dus waarschijnlijk een vredelievenden afloop hebben. Met dat al heeft het zenden van twee Fransche oorlogschepen naar den Taag een slechten indruk gemaakt, vooral in Engeland, waar men in deze handeling van het cabinet der Tuillerien eene illiberale strekking, ten opzigte van len negerhandel ziet, en de bescherming, welke Frankrijk aan de zoogenaamde vrije landverhuizing, »als een vermomden aanval op de Engelsche staatkunde in dit opzigt" beschouwt. Zoo neemt de *Daily News* uit het gebeurde met de *Charles Georges* aanleiding om te betoogen, dat de Fransche regering den slavenhandel ooglaikend toelaat. Het blad zegt overtuigd te zijn, dat de keizer niet op de hoogte van die zaak is, want dat het anders niet gebeuren zou. Het somt verschillende voorbeelden op, waaruit blijkt dat de negers met geweld zijn weggesleept en geketend. Ook de emigranten van de *Charles Georges* hebben volgehouden, dat er geen contract bestond; de wijze waarop zij aan boord behandeld werden, bewees ook dat het alles behalve een transport van vrije passagiers was. Ten slotte, voegt de *Daily News* er bij, is de minste kennis van de Afrikaansche negers genoegzaam, om het dwaze in te zien van de vooronderstelling, als zou tusschen deze menschen en een kapitein een engagement bestaan.

De *Oest. Ztg.* keurt het af, dat de Portugesche autoriteiten het Fransche schip in beslag hebben genomen, toen zij wisten, dat er een Fransche ambtenaar aan boord was, en is van oordeel, dat de handelwijs van een schipper, die op eene zoo in het oogloopende wijs door zijne regering geautoriseerd was, langs den diplomatieken weg onderzocht had moeten worden. Maar evenzeer vindt bovengenoemd dagblad de demonstratie der Fransche regering verkeerd. Frankrijk zou zeker geen linieschepen naar den Teems gezonden hebben, wanneer de *Charles Georges* door Britsche autoriteiten ware in beslag genomen en men had dus ook geen maatregel van dien aard tegenover de Portugesche regering moeten nemen. Het is noch loffelijk noch staatkundig, wanneer groote staten alleen elkander ontzien en alle landen van den tweeden en derden rang met minachting behandelen.

Overigens valt uit Frankrijk geen staatkundig nieuws te vermelden.

De Portugesche kamers zijn gesloten.

Zoo als men weet, was het Sardinische cabinet tot dusverre niet voltallig, in zoo verre namelijk, als twee ministerieele departementen ad interim beheerd werden, namelijk dat van binnenlandsche zaken door den heer de Cavour en dat van financien door den heer Lanza, minister van openbaar onderwijs. Thans verneemt men, dat deze provisioneele toestand zal ophouden en dat de heer de Cavour zich voor goed met het departement van binnenlandsche zaken zal belasten, hetwelk hij te gelijk met dat van buitl. zaken zal besturen. De heer Lanza behoudt de portefeuille van financien en geeft die van openbaar onderwijs over aan den heer Cadorna, gewezen president der kamer van afgevaardigden.

Daar de heer Cadorna tot het linker centrum behoort, leidt men daaruit af, dat het cabinet op den weg van gematigde liberale grondbeginselen zal voortgaan.

Volgens een schrijven uit Milaan, weten de Oostenrijksche ambtenaren in Lombardije bijna alle maatregelen, die de aartshertog Maximiliaan in de laatste tijden heeft doorgedreven, illusoir te maken. De aartshertog moet hierover zoo ontevreden zijn, dat hij zich teruggetrokken heeft in zijn kasteel nabij Triest, terwijl hij van daar aan het Oostenrijksche hof de voorwaarden zou hebben gezonden, op welke hij alleen gezind is het bestuur van Lombardije te behouden. In hoeverre dit berigt waar is, kunnen wij natuurlijk niet zeggen, maar dat de aartshertog ontevreden is over den gang van zaken in Lombardije, wordt ook in andere berigten gemeld.

De openbaarmaking van het besluit tot verkoop der burgerlijke goederen in de doode hand, heeft in Spanje een zeer gunstigen indruk te weeg gebragt. Men verneemt tevens, dat de Carlisten voornemens moeten zijn, eerstdaags weer eene poging te wagen, om in Spanje binnen te dringen, Te Toulouse zou zich het centrale committé der Carlisten ophouden, terwijl de uitvaardiging van een manifest door den graaf de Montemolin het sein tot handelen zou geven. Men voegt er bij, dat de Spaansche regering van een en ander kennis bekomen heeft door mededeeling van vreemde gouvernementen.

De progressistische partij in de provincien toont zich over het algemeen al meer en meer ten gunste der staatkunde van het tegenwoordig bewind. Zoo heeft de heer Bruil, oud-minister van financien en een vriend van Espartero, na tot president van het kiescommitté te Saragossa benoemd te zijn, verklaard, dat hij en zijne vrienden besloten hudden, het cabinet te ondersteunen. O'Donnell, president van het cabinet, ontvangt bij voorduring dergelijke adressen van adhaesie. Wat Barcelona betreft, aldaar heeft de reactionnaire partij verklaard, dat zij nog veeleer zou stemmen voor de candidaten der ultraliberale of demokratische partij, dan voor die, welke aanhangers van het bewind zijn. Tevens wordt uit Madrid gemeld, dat de regering bevel heeft gegeven, om de krijgstoerustingen, die een tijd lang afgebroken waren, weer voort te zetten voor de expeditie naar Marocco. De laatste berigten uit laatstgenoemd land, hebben zonder twijfel de regering tot dien maatregel doen besluiten.

Niets nieuws uit Engeland.

De prins van Pruissen is eindelijk, met goedkeuring des konings en volgens de bepalingen der grondwet, regent geworden. Het eerste gevolg daarvan was de aftreding des ministers van binnenl. zaken, von Westphalen, een man wiens reactionnaire rigting bekend is. Zijn post is voorloopig aan den heer von Flottwell opgedragen. De kamers zijn daarop tot eene buitengewone zitting tegen 20 dezer bijeengeroepen en door den prins regent met eene aanspraak geopend, waarin de prins verklaarde, dat hij den last en de verantwoordelijkheid van het regentschap op zich genomen had en dat het zijn voornemen was verder te doen, wat de staatsregeling des lands en de bestaanle wetten vorderen. Waarschijnlijk zal de prins den 23sten dezer den eed op de constitutie afleggen. Het schijnt als of het ministerie Mannteuffel, zoo als het thans nog bestaat, nog altijd de hoop niet opgeeft, dat met de tot heden toe gevolgde staatkunde nog niet voor goed zal worden gebroken. Maar, al mogt ook de koning immer weder zelf het bewind kunnen voeren, dan zal er voor dien tijd veel kunnen geschieden, wat onvermijdelijk aan de zaken in Pruissen een geheel ander aanzien zal geven. Men weet, dat de tweede kamer, die thans nog eenmaal zal bijeenkomen, nog in den loop van dit jaar moet vernieuwd worden. Reeds zijn de constitutionelen, de steeds ijverige tegenstanders der piëtistische rigting, ijverig in de weer, om aan de aanstaande algemeene verkiezing een meer met hunne gematigd liberale inzigten strookenden uitslag te verzekeren. Op eene daartoe te Bromberg gehouden talrijke bijeenkomst, die werd bijgewoond door mannen als v. Schlenitz, Bethman-Hollweg enz., werd er opentlijk op aangedrongen, om niet weder zooveel landraden te kiezen, omdat, zeide men, deze evenmin lang in hun district konden gemist worden, als een ridmeester bij zijn escadron. Een der sprekers verzekerde opentlijk, dat het de wil was van den prins-regent, dat de verkiezingen ditmaal volkomen vrij zouden zijn van iederen invloed der regering. In Silezie is een programma openbaar gemaakt door een aantal kiesgeregtigden, die daarbij eenige beginsels hebben vooropgesteld, welke men met ernst diende voor te staan; o. a.: geheel vrije keuzen en vaststelling der kiesdistrikten; wijziging der provinciale en gemeentewetten, in meer vrijgevigen geest; opheffing der aan zekere goederen verbonden politie-magt; opheffing van de thans bestaande vrijstelling van grondbelasting; herziening van de wet op de drukpers, ter bescherming van de drukpers en den boekhandel, vrijheid van nijverheid en van onderwijs; vrijheid van godsdienst. Ten slotte verklaren de onderteekenaren, dat zij den eed, den koning gezworen, als afgevaardigden vooral ook daardoor zullen gestand doen, dat zij getrouw blijven aan de door hen en den koning bezworen grondwet. Geheel Duitschland houdt dus op dit oogenblik met de grootste belangstelling het oog op Berlijn gevestigd. In het algemeen is men in Pruissen over de verandering der regering zeer te vreden.

Betreffende de Deensch-Duitsche kwestie kunnen niets dan geruchten gemeld worden.

In Wurtemberg lijdt het ministerie de eene nederlaag na de andere. De demokratische *Beobachter*, had, na vijf achtereenvolgende keeren in beslag te zijn genomen, eene eerste waarschuwing ontvangen. Ontving het nog een tweede, dan moest het blad, overeenkomstig de op dat stuk bestaande bepalingen, ophouden te bestaan. De uitgever echter heeft zich tot de Tweede Kamer gewend, om haar te herinneren, dat zij reeds eenmaal had aangenomen, dat de evenbedoelde, van de bondsvergadering afkomstige, bepalingen in Wurtemberg geen kracht van wet hadden, als zijnde wel door den koning uitgevaardigd, doch nimmer door de Kamers goedgekeurd. Den 9den dezer heeft de Kamer thans, ondanks de tegenspraak van den minister van binnenl. zaken, den heer v. d. Linden, met 50 tegen 29 stemmen haar vorig besluit herhaald, met uitnoodiging aan de regering, om aan den tegen de *Beobachter* onwettig genomen maatregel geen verder gevolg te geven.

In Zwitserland siet men belangrijke gebeurtenissen te gemoet. De vaderlandsche vereeniging, welke dezer dagen onder den naam van *Helvetia* is tot stand gekomen, is uit de radicalen van al de cantons zamengesteld. Deze zijn onlangs tot het houden eener algemeene vergadering te Langenthal bijeengekomen. Hun programma luidt als volgt: Weigering van den afstand van het Dappenthal aan Frankrijk; sluiting der scholen en opvoedings-gestichten, welke sedert kort door verdachte personen zijn opgerigt; volledige scheiding der scholen van de kerk; oprigting van een national episkopaat; eindelijk, aankoop en beheer van alle Zwitsersche spoorwegen, door de bondgenootschappelijke regering. Onder deze punten is bijzonder het laatste zeer moeijelijk ten uitvoer te brengen. Men ziet eene beweging te gemoet, waarvan de gevolgen nauwelijks te voorzien zijn. In de eerste bijeenkomst, die uit 250 leden bestond, waren reeds alle cantons vertegenwoordigd.

De Beijersche kamers zijn onlangs ontbonden. De onmiddelijke aanleiding was de verkiezing van den hoogleeraar Weis tot vice-president. Om zich echter een juist denkbeeld te vormen van deze gebeurtenis, moet men het volgende weten:

Beijeren was een dier Duitsche staten, welke na 1815 het eerste de belofte eener nieuwe constitutie in vervulling zagen komen. Die constitutie was, den toenmaligen tijd in aanmerking genomen, in vrij liberalen zin ontworpen, en men kan zeggen, dat Beijeren als de verdediger der drukpersvrijheid in Duitschland beschouwd werd. Een tijd lang scheen de regering die liberale rigting met hart en ziel toegedaan te zijn; maar weldra zag men haar een anderen weg inslaan, zoodat men tot de overtuiging kwam, dat het haar nooit ernst was geweest, om in gemeen overleg met de vertegenwoordiging 's lands aangelegenheden te besturen. Het viel de opvolgende ministeriën, zoo als dat van Wallerstein, Abel en anderen, niet moeijelijk alleen naar goedvinden te handelen, vermits een aantal organieke wetten, onder anderen die, waar bij de regterlijke magt los werd gemaakt van de afhankelijke banden, die haar aan het bestuur hechtten, nog te vergeefs op eene afdoening wachtten. Zoo bleef het tot in 1848. Het behoeft niet gezegd te worden, dat in dat jaar aan de willekeurige regering, welke de natie reeds lang moede was, een einde werd gemaakt. Het eerste waarin het land, te midden der onwentelingen en beroeringen in Europa, zich mogt verheugen, was eene nieuwe, op vrijzinniger leest geschoeide kieswet, terwijl de kamer, ingevolge de nieuwe wet verkozen, reeds in de maand Januarij 1849 bijeen kwam. Maar deze kamer had slechts een kortstondigen duur, want, na verscheidene malen verdaagd te zijn, werd zij reeds in de maand Junij ontbonden. De regering, wier hoofd thans de minister von der Pfordten was, vond, toen omstreeks dien tijd Pruissen's wapenen den opstand in Baden en den Pfaltz hadden bedwongen, de kans voor zich te schoon, om hiermede niet haar voordeel te doen. Zij slorg weer den ouden weg in en wist zich in de nieuwe kamer geruimen tijd eene overwegende meerderheid te verschaffen. Toen de regering echter, steunende op de meerderheid der kamer, later aan hare willekeur den ruimen teugel vierde, begon zich de oud-liberale partij allengs weer met kracht te verheffen en eischte, dat de constitutie eene waarheid worden en de natie al die waarborgen erlangen zou, welke zij regt had te vorderen, waarborgen, die haar reeds al te lang onthouden waren.

Deze strijd had ten gevolge, dat de kamer in 1855 voor de tweede maal werd ontbonden. Niettegenstaande de regering door allerlei kuipergen een onbehoorlijken invloed op de verkiezingen uitoefende, en aldus eene ministerieele kamer trachtte te doen benoemen, behaalde de liberale partij de overwinning. Herhaalde botsingen waren hiervan het gevolg. Het ministerie deed slechts noode eene concessie, en waar het die deed, was zij onvoldoende. Een hevige strijd openbaarde zich nu weldra bij de behandeling van het wetboek van strafregt en van policie. De commissie, belast met het uitbrengen van rapport, werd gekozen uit de voornaamste leden der oppositie, terwijl de heer Weis tot rapporteur werd benoemd. De commissie wilde het wetboek in overeenstemming brengen met de reeds sedert geruimen tijd elders, en ook in Duitschland bestaande mildere bepalingen, en daarin onder anderen het beginsel van verzachtende omstandigheden bij misdrijven opgenomen zien. Het ministerie achtte dit te veel en ontbond de commissie, terwijl tot overmaat de heer Weis, tegen zijn wil, zijn ontslag kreeg als hoogleeraar aan 's land hoogeschool te Wurzburg en tot vergoeding daarvoor eene plaats bekwam bij een der hoven van appel. De kamer haar gevoelen over al deze handelingen op eene krachtige wijze willende te kennen geven, heeft nu, zooals men weet, den heer Weis tot haren vice-president benoemd, welke benoeming van de zijde der regering beantwoord werd met eene nieuwe ontbinding der kamer.

Wil men nu het standpunt leeren kennen, waarop de regering zich plaatst tegenover de houding der kamer, — de ministerieele *Münchener Zeitung*, welke geacht wordt dikwijls het gevoelen der regering uit te drukken,— kan daarover waarschijnlijk eenig licht verspreiden. Dat blad zegt niets meer of minder, dan dat de keuze van den heer Weis eene aanranding was van het monarchale beginsel, eene inbreuk op de regten der kroon, want » in Beijeren en in het overige gedeelte van Duitschland kan men den koning niet van zijne ministers scheiden, zooals men in Engeland gewoon is. » De kamer heeft derhalve, zoo zegt het blad verder, door miskenning van het opperste gezag der regering, eene houding aangenomen, die niet erkend kan worden en die, wierd zij erkend, het eigenlijke karakter en het wezen der geheele constitutie van aard zou doen veranderen.

In een berigt uit Weenen, medegedeeld aan de *Allg. Ztg.* wordt geschreven, dat thans en reeds sedert eenigen tijd in de hoofdstad van Oostenrijk eene zeer gedrukte stemming heerscht, eensdeels het gevolg van eene steeds toenemende duurte der eerste levens-behoeften, maar bovenal ook door het verlammende van een nu reeds gedurende tien jaren voortdurenden, voorloopigen toestand, " zonder dat men daarvan alsnog ook maar bij benadering het einde kan bepalen, terwijl de bestgezinde burgers toch eindelijk in arren moede het hoofd beginnen te schudden over het nog maar altijd uitblijven van een aantal belangrijke wetten, zoo als die op de handwerken, de gemeentewet, en andere, die, sedert jaar en dag toegezegd, nog maar altijd niet te voorschijn komen, en daardoor een ontmoedigenden toestand van zaken, die hoogst ongunstig terugwerkt op handel en verkeer, doen voortduren, tot groot nadeel van den nijveren burgerstand. Volgens den berigtgever der *Allg. Ztg.* begint de steeds toenemende ontevredenheid, die reeds gedurende geruimen tijd in stilte werd gekoesterd, thans een meer openlijk karakter aan te nemen.

Volgens berigten uit Hannover geloofde men aldaar, dat de Vereenigde Staten van Amerika en Belgie het voornemen hebben aan den dag gelegd, om het tractaat betreffende de heffing van den Stader-tol op te zeggen. Dat de Engelsche regering ten dien aanzien zich reeds tot Hannover gewend heeft is zeker en dat in de groote Unie de afschaffing van dien tol reeds geruimen tijd een onderwerp van polemiek heeft uitgemaakt, kan bijna niemand onbekend zijn.

De koning van Denemarken is van zijne ziekte geheel en al hersteld. Den 9den dezer heeft deze vorst, op het kasteel van Glücksberg, een groot banket gegeven, waarbij de minister voor de aangelegenheden van Sleeswijk een toast op den koning ingesteld, en daarbij de hoop te kennen gegeven heeft, dat deze lang genoeg moge leven, om alle partijen der monarchie vereenigd te zien door een gemeenschappelijken band, sterk genoeg, om tegenstand te bieden aan elke onbevoegde inmenging van buiten. De koning heeft in zijn antwoord met dien wensch ingestemd.

Er is sprake van eene nota der Zweedsche regering tegen eene eventueële bezetting der Hertogdommen door Duitsche troepen.

De Porte heeft de Parijsche regeling voor de Donau-Vorstendommen afgekondigd. Een eerste gevolg daarvan is, dat de tegenwoordige kaimakans hun bewind nederleggen en tijdelijk door een provisioneel bewind, bestaande uit de metropolitanen en de ministers van binnenlandsche zaken en van oorlog, voor ieder der beide Vorstendommen afzonderlijk, worden vervangen, onder wier leiding alsnu de verkiezingen moeten plaats hebben. Weener-dagbladen spreken voortdurend van gisting in de Vorstendommen, alsmede in Servie, zonder dat men daarover echter tot dusverre iets naders verneemt.

Dezer dagen is de minister van openbare werken in Belgie, de heer Partoes, overleden. Sedert Belgies onafhankelijkheid is dit de eerste maal, dat een minister in zijne ambtelijke loopbaan gestorven is. Naar men wil is er oneenigheid in het cabinet onstaan wegens de kwestie van het lager onderwijs. Sommige leden van het cabinet verlangen, dat het onderwijs gratis zal gegeven worden en dat de schoolpligtigheid worde ingevoerd. De heeren Rogier en Frère hebben zich tegen dezen maatregel verklaard.

LAATSTE BERIGTEN.

Rotterdam, 23 *Oct.* De Fransche regering heeft, gelijk wij reeds vroeger hebben opgemerkt, ten aanzien der kolonie aan den Senegal, groote plannen in het oog. De Heer Faidherbe, gouverneur aldaar, bevindt zich op dit oogenblik te Parijs en heeft bij het cabinet een ontwerp ingediend, hetwelk niet minder ten doel heeft dan eene uitbreiding der grenzen, dwars door Afrikaansche binnenlanden tot het gebied van Tombucto, welks uiterste grenspunt aan de westzijde nog ruim 800 kilometers van het naastbijgelegen, meest oostelijk punt onzer bezittingen verwijderd is. Neemt men evenwel daarbij alle bewaren in aanmerking, welke het klimaat, de bodem en de daar aanwezige negerbevolking tegen zulk eene onderneming opwerpen, dan zal men gereedelijk moeten toestemmen, dat het ontwerp meer op een hersenschimmige dan op een solide basis gegrond is.

— Men zal zich herinneren, dat de generaal la Marmora, Sardinie's minister van oorlog, in der tijd eenige uitdrukkingen over de gebeurtenissen van 1848 in de kamer van afgevaardigden te Parijs heeft gebezigd, die een antwoord hebben uitgelokt van den heer de Lamartine, die, zoo als men weet, deel heeft uitgemaakt van het voorloopig bewind in Frankrijk. Men verneemt thans, dat de heer Jules Bastide, die als minister van buitenlandsche zaken, ook 10 maanden lang deel heeft uitgemaakt van het voorloopig bewind, een werk zal uitgeven, onder den titel: *La République Française et l'Italie en 1848*, dat niet nalaten kan de aandacht in hooge mate bezig te houden, vermits daarin niet alleen de brieven, nota's, diplomatieke stukken, enz. tusschen de vreemde regering en het voorloopig bewind gewisseld, zullen voorkomen, maar ook de gebeurtenissen onder het dictatoriaal gezag van generaal Cavaignac zullen behandeld worden. Naar men verzekert, zal het werk niet in Frankrijk worden uitgegeven.

— Een lid der familie Mortara wordt te Parijs verwacht, ten einde in haren naam bij het Fransche gouvernement aan te dringen, tot het doen van stappen bij de Pauselijke regering, in het belang van het aan zijne ouders ontvoerde Israël. kind.

— Uit Madrid wordt gemeld, dat men bij het ministerie van binnenlandsche zaken reeds met de redactie van verscheidene wetsontwerpen gereed is, die aan de Cortes, onmiddelijk na hare bijeenkomst, zullen worden aangeboden. Daaronder behooren de gemeente en provinciale wetten. Verder verneemt men, dat aan den staatsraad eene geheele andere organisatie zal ten deel vallen dan de tegenwoordige koninklijke raad heeft, in welks plaats hij komt. Dat ligchaam zal de wetten ontwerpen, die de regering aan de Cortes zal aanbieden en ze, na hare goedkeuring, doen vergezeld gaan van de instructien voor hare uitvoering noodig. Voorts zal de staatsraad een raadgevend ligchaam zijn in alle netelige kwestien. De regering is echter, onder hare verantwoordelijkheid, vrij, om zijne adviezen al dan niet op te volgen.

— De *North Britain* is op 21 dezer te Liverpool aangekomen, met berigten van den 8sten jl. uit *New-York*. Bij gelegenheid van den brand van het glazen paleis aldaar, heeft niemand het leven verloren. De schade wordt op ruim één millioen dollars begroot; slechts voor een bedrag van 50,000 dollars is daarvan verzekerd.

Nadat de heer Perez de verklaring had afgelegd, dat zijne regering geene bedoeling heeft gehad, om de Vereenigde Staten te beleedigen, is hij door den president als gezant van Nicaragua erkent.

Uit Havana meldt men, dat de ontploffing in het buskruidmagazijn zoo hevig is geweest, dat bijna alle huizen dier stad daardoor hebben geleden.

Rotterdam, 24 *October*. De Engelsche kanaalvloot heeft bevel ontvangen om te vertrekken. De ministerieele *Mornig Herald*, dit berigt mededeelende, zegt de bestemming dier vloot niet te weten, maar de *Morning Post* geeft Lissabon als de plaats harer bestemming op. Dit gevoegd bij het oponthoud, dat de definitive schikking van de zaak der *Charles Georges* ondervindt, heeft tot eenige onrustbarende geruchten aanleiding gegeven. Men mag intusschen hopen, dat alles in der minne zal afloopen.

De houding van Engeland in deze aangelegenheid is tot dus verre nog niet juist bekend. Welligt is dit daaraan toe te schrijven, dat ook deze mogendheid eene grief tegen Portugal meent te hebben, zoo als bereids door ons medegedeeld is, eene grief, die den Engelschen consul in Mozambique, den heer Mc. Leod bewogen heeft, zijne vlag in te trekken.

— De *Koln. Ztg.* deelt eene reeks dépêches uit Berl[…] mede, waaruit blijkt, dat de commissie van de be[…] kamers besloten heeft, de erkenning der noodzakelij[…] heid van het regentschap aan te bevelen. Maandag e. […] zullen de beide kamers eene vereenigde zitting houd[…] Men dacht, dat de prins regent aanstaanden Dingsd[…] den eed op de constitutie zou afleggen. De eerste k[…] mer heeft gisteren een voorstel van graaf Arnim-Bo[…] zenburg, Stahl, e. a., strekkende om adressen aan […] koning en den prins regent te zenden, met 80 tegen […] stemmen verworpen.

— Te Weenen is het berigt ontvangen uit Constanti[…] pel, dat Kamil bey en Asif bey zijn vertrokken, de […] te naar Bucharest en de laatste naar Jassy, ten einde […] firman, betreffende de verkiezingen in de Vorstendomm[…] over te brengen.

— Het Zweedsche blad *Tiden* deeldt mede, dat de […] vrouwen, welke wegens afzwering van de Luthersc[…] godsdienst tot ballingschap veroordeeld waren, van d[…] koning geene genade hebben ontvangen, zoo als men […] gemeen verwacht had. Het blad somt buitendien een[…] gevallen op van vervolging en mishandeling, waar[…] dezer dagen weer eenige personen in Zweden ten do[…] stonden, welke gevallen alleen aan de verregaande o[…] verdraagzaamheid der wetten op het stuk der godsdie[…] moeten toegeschreven worden, terwijl het blad de o[…] merking maakt, dat dit alles gebeurt in een tijd, dat […] keizer van China zijn land openstelt voor de belijd[…] van alle godsdiensten, en dat de sultan van Turk[…] de bey van Tunis, de shah van Perzie en anderen m[…] veel mildere gevoelens jegens andersdenkenden bezield […] Meer, zegt de *Tiden*, is niet noodig, om de tegenstelli[…] in het oog te doen vallen.

— De vorst van Servie heeft het verzoek om ontslag v[…] zijn ministerie aangenomen, maar tot dusver hoort m[…] niet, dat hij er in geslaagd is een ander cabinet te vorme[…]

— Ook de *Morning Post* en de *Daily News* gispen, n[…] aanleiding van de laatste berigten uit Indië, de slec[…] behandeling, welke de Engelsche officieren zich ten o[…] zigte van de inlanders veroorloven. Laatstgenoemd bl[…] is van oordeel, dat Engelands algeheele triomf in Ind[…] op handen is.

— Den 18den dezer is de Londen de aangekondigde gro[…] meeting gehouden, met het doel om te protesteren te[…] de oorbiecht in de Anglicaansche kerk. Op deze m[…] ting stelde de kolonel Vereker onder anderen eene re[…] lutie voor, ten doel hebbende, dat de invoering der bie[…] en absolutie door de Protestanten niet geduld kan w[…] den en dat de meeting zich zou verklaren voor het […] men van krachtige maatregelen tegen iedere poging, […] de nationale kerk weer onder den invloed der geestelij[…] heid te brengen. Deze resolutie werd met bijna een[…] rige stemmen aangenomen. Ook werd besloten, n[…] aanleiding van genoemde resolutie, een petitie bij h[…] Lagerhuis in te dienen, waarin het Huis wordt ui[…] noodigd, een adres tot de koningin te rigten, met v[…] zoek, dat Hare Majesteit maatregelen neme, om aan d[…] wensch der petitionnarissen te voldoen. Ten slotte w[…] besloten, verschillende corporatien uit te noodigen, d[…] gelijke petitien aan het Lagerhuis te rigten.

— Volgens de laatste berigte uit Amerika, had de st[…] bootmaatschappij der Collins-linie hare booten aan […] regering der Unie aangeboden voor de expeditie […] Paraguay.

Bij de verkiezingen in Delaware, hebben de demo[…] ten de overwinning behaald.

Londen, 22 October, — Gelijk men weet, heeft […] president der Amerikaansche Unie, Pierce, in 1856 […] het toenmaliege hoofd der Dominicaansche repub[…] een agent gezonden, om te onderhandelen over den […] koop der baai Samana, welke aan het oostelijk ei[…] van het eiland gelegen is. Toen werd er op gewe[…] dat die haven in een tweede Sebastopol veranderd z[…] kunnen worden. Het voorwendsel, dat de heer Pie[…] bezigde, was dat hij een kolendépôt voor de A[…] rikaansche oorlogschepen wenschte te bezitten. De […] gelsche en Fransche regeringen traden tusschen bei[…] en het plan viel in duigen. De *Morning Post* m[…] nu, dat de regering der Vereenigde Staten dit voo[…] thans hernieuwd heeft en voegt er bij, dat het te w[…] zien is, dat zij haar doel zal bereiken, wanneer En[…] land en Frankrijk niet andermaal tusschen beiden […] den.

— De firma John Dawson te Whitehaven heeft […] betalingen geschorst.

Londen, 23 Oct. De *Morning Post* meldt, […] de kanaalvloot bevel heeft ontvangen, zich naar Li[…] bon te begeven. De *Times* zegt daarvan niets.

— Volgens berigten van Londen, dd. 25 Oct., zo[…] de kwestie tusschen Frankrijk en Portugal geschikt […] en laatstgenoemd rijk toegegeven hebben, onder prot[…] dat het hiertoe, alleen door overmagt gedwongen, is o[…] gegaan.

— Eene hevige gisting heerscht in het Turksche r[…] en men vreest een algemeenen opstand van de fanatie[…] Muselmannen tegen de Christenen. Men wil, dat […] Porte geweigerd heeft, Perim aan Engeland af te sta[…]

— Een moord op twee Italianen, in de nabijheid v[…] Tetuan, in het rijk van Marocco, gepleegd, heeft a[…] leiding gegeven tot het valsche gerucht, dat aldaar t[…] Europesche Consuls zouden vermoord zijn. Het […] had evenwel geene staatkundige beteekenis en was […] leen het uivloeisel, niet van het fanatismus der m[…] mannen, maar van een dier sluipmoorden, in ginds[…] streken niet zeldzaam. Eer de Fransche Consul-ge[…] raal te Tanger, die zich herstond naar Tetuan be[…] om naar de toedragt der zaak onderzoek te doen, h[…] noodige kon verrigten, om het geval in het ware li[…] te stellen, was de overdreven voorstelling der zaak […] verspreid.

Die moord is dus, even als het vertrekken van […] Fransch escader naar Marocco, een *Canard*, eene twee[…] de editie van de befaamde depêche van den Tartaar […] Sebastopol.

Hamburg, 24 *Oct*. De groot hertog Constantijn […] Rusland en zijne gemalin zijn heden, met een talrijk […] volg, te Kiel aangekomen en worden dezen avond […] hier verwacht.

— *Lissabon*, 23 *Oct*. De zaak van de *Charles Georges* is geschikt. Portugal zal het schip uitleveren; de schadevergoeding zal zonder arbitrage betaald worden. Alle moeijelijkheden zijn opgeheven.

— *Londen*, 25 *October*. Per telegraaf is het berigt ontvangen, dat een algemeene opstand in Servie is uitgebroken; dat te Abadovaz 16 Turken en te Todjak al de Muselmansche landeigenaren vermoord zijn, alsmede dat Kiamil pacha zich met troepen naar de grenzen spoedde, en Oostenrijk zich tot eene tusschenkomst gereed maakte.

— Op verschillende punten van Bosnie zijn opstanden uitgebroken. De insurgenten zijn Christenen. Op eene plaats werden 14 en op eene andere verscheiden Muselmannen ter dood gebragt. De pacha is met eene groote magt naar het tooneel des opstands vertrokken.

— Het berigt, dat de Montenegrijnen de Turken op de vlugt gejaagd en Sutorina bezet hebben, bevestigt zich. Nieuwe moeijelijkheden omtrent de regeling der Montenegrijnsche grengen zijn ontstaan en eene uitbarsting tusschen de Turken en de Christenen van Candia werd dreigende.

NEDERLAND.

Van den specialen Correspondent van den Java-Bode.

's Gravenhage, 23 October.

Zeer waarde Redacteur!

De Hollandsche winter is weder ophanden. U, die uwe schaatsen sinds lang vergeten hebt, zal die mededeeling tamelijk onverschillig zijn, maar voor ons Hollanders is het een onaangenaam vooruitzigt, dat het gematigd klimaat weder door de scherpe koude zal vervangen worden, vooral ook, omdat die koude niet enkel ons treft, maar ook eene talrijke klasse, die gij in Indië niet kent; de armen. Meen niet, dat wij ons hier uw land als een eldorado voorstellen, maar die kwellende armoede van het moederland, die jaarlijks een onderstand van 8 à 9 millioen gulden eischt, in een landje van drie en een vierde millioen zielen, is u onbekend. Gelukkig heeft er eene merkbare vermindering plaats van het aantal dergenen, die door de publieke weldadigheid worden onderhouden, en het laatste regerings-verslag over het armwezen wijst in dat opzigt een gunstigen vooruitgang aan. Voor een gedeelte is dit toe te schrijven aan de werking der armenwet, die evenwel niet in alle opzigten zoo gunstig werkt. Welligt is het u bekend, dat van de werking van de hoofdbepalingen dier wet de zuiver kerkelijke armbesturen zijn vrijgesteld; deze volgen hunne synodale of episcopale of welke andere wet ook, en hierdoor ontstaat eene verwarring, die meestal ten nadeele der burgerlijke armbesturen, dus van de gemeentekassen, uitloopt. Van daar dan ook dat er in vele gemeenten van ons rijk, vooral in de kleine, over de armenwet geklaagd wordt, en het verslag van gedeputeerde staten niet zeer in haar voordeel is.

En waarlijk, de gemeenten hebben niet veel te missen. In mijn vorigen deelde ik u reeds mede de strekking van de ontwerpen, thans door de regering ingediend, om in de finantiele moeijelijkheden der gemeenten te voorzien. Het schijnt evenwel, dat de Tweede Kamer niet zeer geneigd is, zich daarmede te vereenigen. Men zegt, en niet ten onregte, zoo wetenschap en ervaring het wenschelijke aantoonen, om de accijnsen op de eerste levensbehoeften af te schaffen, de regering in lijnregten strijd met dat beginsel handelt, wanneer men daarvan wèl voor den staat afstand doet, maar ze overlaat aan de gemeenten. Daardoor toch snijdt men zich als het ware de mogelijkheid af, om ooit tot de wegneming er van te geraken, terwijl bovendien alle belemmeringen, welke uit die accijnsen voortvloeijen, van kracht blijven.

Is het oordeel omtrent die wijziging van ons belastingstelsel niet zeer ten voordeele van de regeringsvoordragt, zoo als reeds gebleken is bij de behandeling van het eerste hoofdstuk der staatsbegrooting, ook over de spoorweg-plannen laat men zich niet zoo onvoorwaardelijk gunstig uit. Ik sprak u reeds over de concessie door den heer de Brouwer van Hogendorp aangevraagd, welker voorwaarden veel aannemelijker zijn voor den staat, dan de toegezegde aan de heeren Sloet en Reuchlin. In de laatste dagen heeft zich nu nog eene andere onderneming gevormd, uit kapitalisten der hoofdstad bestaande, die zonder subsidie, tegen eene guarantie van staatswege, ten bedrage van $4^{1}/_{2}$ pCt., alle aangelegde en aan te leggen spoorwegen wil overnemen en aannemen. Dat is dus een derde spoorwegplan en thans is er een vierde plan ontworpen, dat evenwel minder zelfstandig is. De heer Emile Erlanger, een der chefs van het huis Raphael Erlanger te Frankfort, heeft aan de Nederlandsche regering kenbaar gemaakt, dat eene vereeniging van Nederlandsche en vreemde kapitalisten bereid was, alle spoorwegen, waaraan voor het oogenblik hier te lande behoefte bestond, aan te leggen en tot stand te brengen. Deze vereeniging zou het aan te leggen spoorwegnet in gemeen overleg, met en onder goedkeuring van het gouvernement vaststellen, en ook vooral zorgen voor de aansluiting van de reeds bestaande lijnen aan de nieuw aan te leggen spoorwegen. De bedoeling van dit voorstel zou echter geenszins zijn, om de reeds met de heeren Sloet en Reuchlin gemaakte schikkingen omver te werpen. Integendeel zou de vereeniging trachten, indien de concessie van den Noorder-spoorweg door de Kamers wordt bekrachtigd, zich met de concessionnarissen te verstaan, in dier voege, dat deze zich aan de vereeniging zouden aansluiten. Overigens moet de heer Erlanger zich bereid verklaard hebben, om zoodanige waarborgsom te storten, als de regering mogt noodig oordeelen. De heer Erlanger is onlangs ter audientie bij Z. M. toegelaten en heeft dit voorstel schriftelijk aan HD. overhandigd.

Moge hier het spreekwoord niet bewaarheid worden, dat veel honden des hazen dood zijn.

Maar of de regering subsidie of guarantie verleent, zij doet het met oog op haren overvloed, en dien overvloed heeft men aan de Indische baten te danken. Door de Kamer werd het evenwel in twijfel getrokken, of die baten op den duur wel zoo aanzienlijk zouden zijn, en zij wees op den hoogen marktprijs der gouvernements producten, waarvan de daling al spoedig eene verandering in den stand van zaken te weeg kan brengen; terwijl bovendien de productie van gouvernements koffij op Java wel niet afneemt, maar toch geenszins in zulk eene gestadig klimmende reden aangroeit, als sommigen vroeger hebben verwacht. Voorts herinnerde men, bij het bespreken dezer zaak in de afdeelingen der Kamers, dat de kosten der Indische huishouding, sedert 1848, met 17 millioen zijn verhoogd. De onlangs genomen maatregel tot vermeerdering van het plantloon der gouvernements koffij zal, zeide men verder, op eene jaarlijke uitgave van $1^{1}/_{2}$ millioen te staan komen. Het beginsel van dien maatregel zal, nu hij eenmaal genomen is, welligt ook op andere gouvernements cultures moeten worden toegepast, met name op de suikerteelt, die thans reeds geen of zeer weinig voordeel geeft aan den staat, en, in het gestelde geval, ontwijfelbaar, niet dan met aanmerkelijk verlies ware vol te houden. Onder de verbeteringen in Indië, die vrij algemeen door deskundigen hoogst wenschelijk worden geacht, behoort het verhoogen der bezoldiging van de mindere Inlandsche hoofden, welke bezoldiging thans ten eenemale onvoldoende is. Alleen, wanneer men daartoe overgaat, kan de knevelarij der Inlanders door hunne hoofden met genoegzamen nadruk worden tegengegaan. Hoe nuttig de zaak ook zij, zij zal, naar men berekent, de Indische begrooting met 2 millioen 's jaars bezwaren. Tegenover die vermeerdering van uitgaven, zal eene aanmerkelijke vermindering van inkomsten staan, indien de voorgenomen herziening van de Indische tarieven der regten van in-, uit- en doorvoer tot stand komt, en die regten, "naar de milde economische begrippen van dezen tijd, zoo ruimschoots thans in het moederland gehuldigd, eene algemeene verlaging ondergaan.

Bij die gelegenheid werd ook de ontwikkeling der Oost-Indische buitenbezittingen besproken. Men ontleende aan de expeditie naar Nieuw-Guinea het vermoeden, dat de rigting van het verslag der Staats-commissie, [1]) bij de regering bijval vond, en men gaf ten aanzien van genoemd eiland aan, om daar een toevlugtsoord te stichten voor Europeanen, wier gezondheid door het verblijf onder nog heeter luchtstreek geleden had. Elders wilde men de voornaamste koloniale stapelproducten op grootsche schaal doen aankweeken. Men wilde ook de nederzetting van Europeanen in Indië bevorderen, al hetgeen vermeerdering van ambtenaren en militairen en, bij gevolg, vermeerdering van uitgaven zou veroorzaken.

Wat die kolonisatie van Nederlanders betreft, in de laatste veertien dagen hoorde ik weinig daarvan spreken. Veel kan er dan ook voor het oogenblik niet gevoegd worden bij hetgeen er reeds van bekend is. De heer Dielwart, de directeur der aanstaande kolonie, zal zich over land derwaarts begeven, terwijl de kolonisten de zeereis zullen maken, om bij hunne aankomst woningen als anderzins te vinden en, zoo als de onderneming en kolonisten vertrouwen, na verloop van eenige jaren, ook hun fortuin. Dat vooruitzigt is wel geschikt de vrees voor eene zeereis merkelijk te verminderen en om niet te zeer toe te doen geven aan den indruk, die dezer dagen door een staatje te weeg is gebragt, waarin opgegeven werd, dat, in de twaalf laatste jaren, niet minder dan elf groote transatlantische stoombooten totaal zijn te grond gegaan, waarbij 2662 menschen omkwamen en eene waarde van ongeveer *f* 130,000,000 verloren ging.

Dat staatje werd publiek gemaakt, naar aanleiding van het vergaan der transatlantische stoomboot *Austria*, waarbij 500 personen hun graf in de golven vonden en eene waarde van tien millioen te loor ging. Deze gebeurtenis heeft lang — dat is een week — het onderwerp der gesprekken uitgemaakt, waarbij dan het botsen der stoombooten *Hermes* en *Aventin* werd ter sprake gebragt, eene botsing, die eerstgenoemd schip zinken deed, terwijl aan de honderden passagiers ter naauwernood vijf minuten gegeven was, om op het andere schip overtegaan. Het schijnt dat de schepen eene groote rol in de geschiedenis van onzen tijd moeten vervullen. Naauwelijks was het regtsgeding der *Twenthe* afgeloopen, of ieder sprak over den *Leviathan*, die nog altijd te koop is. De opgetogenheid over dat reusengevaarte, die toen nog in zijn zenith was, maakte plaats voor de bemoeizucht van alle mogenheden en organen der publieke opinie in de zaak der *Cagliari*, het Sardinische vaartuig door Napels in beslag genomen. Toen kwam de *Regina Coeli*, beschuldigd van slavenhandel, en thans is het de *Charles Georges*, door Portugesche schepen opgebragt en door Frankrijk, onder welks vlag het vaart, teruggeëischt. Tot heden toe is men in het onzekere hoe die zaak zal afloopen; want terwijl Fransche schepen voor den mond van den Taag liggen, hebben ook Engelsche oorlogstoomers derwaarts den steven gewend en de pessimisten vreezen, dat die gebeurtenis wel aanleiding kan geven tot het verstoren van den vrede, waarbij dan Frankrijk zal staan in naam tegenover Portugal, maar in de daad tegenover Engeland.

Het zou geen verwondering wekken, als er eindelijk eens een oorlog uitbrak, want de oude-wereld verkeert in een toestand van spanning, die op den duur niet kan stand houden en als gij, op uw bali-bali gezeten, onze nieuwspapieren doorloopt, zult gij wel eens medelijden met Europa hebben. En toch, wel verre van zich te vreden te stellen met hare eigene zaken, is thans eene Indische kwestie aan de orde van den dag. De nederzetting van James Brooke te Serawak wordt, door de Engelsche en Hollandsche bladen uit verschillende oogpunten beschouwd. 't Is maar ongelukkig, dat de Redactie van de *Times*, die vooral de partij opneemt van haar landgenoot, geen hollandsch verstaat, en onze artikelen, al krijgt zij ze onder de oogen, niet eens begrijpen kan. Gelukkig vinden wij ook daar in sommige bladen bondgenooten, die met kracht zich verzetten tegen het beweerde regt van Engeland, om in de aanbiedingen van den heer James Brooke te treden.

Weldra zal die zaak ook door onze wetgeving behandeld worden: de Minister van Kolonien zeide onlangs nadere inlichtingen uit Indië te verwachten en deze zullen, tijdens de behandeling van het XIde hoofdstuk der staatsbegrooting, waarschijnlijk wel ontvangen zijn. Men verwacht eene levendige discussie, even levendig als over hoofdstuk III, buitenlandsche zaken, waarbij de aftappingen der Maas en onze houding in dit geschil tegenover Belgie ter sprake zullen zullen komen; hoofdstuk IV dat tot eene behandeling van het gevangenis stelsel aanleiding geeft; hoofdstuk V, de kwestie der spoorwegen; hoofdstuk VIII, waarmede men, bij de stelselloosheid, die nog altijd in de marine zaken bestaat, weinig vrede heeft; hoofdstuk X, dat waarschijnlijk zal worden verworpen, omdat het de sporen draagt van eene „plannenmakerij", die tot niets leidt, en de wet op de middelen, waarbij de belastingwetten zoo naauw zijn betrokken. Voor het oogenblik heeft de kamer rust genomen, ten einde de Regering den tijd te geven tot het beantwoorden harer verslagen, die intusschen vrij beknopt zijn en in dit opzigt niets aan de memorien toegeven. De zittingen zullen den 9den November worden hervat.

Over het algemeen is de houding tusschen de Regering en vertegenwoordiging niet zoo *Couleur de Rose* meer als ik u, bedrieg ik mij niet, in mijn eersten schreef. Sommigen spreken zelfs van de aftreding van een gedeelte van het cabinet, anderen van eene ontbinding der Kamer. Het zou jammer zijn van de stapels wetten, die er zijn ingediend, waaronder zich ook een viertal bevinden, dat meer uitsluitend in betrekking staat tot onze kolonien. Ik bedoel de contracten, gesloten met den sultan van Siak en Onderhoorigheden, en de sultans en rijksgrooten op Menado, Celebes en Onderhoorigheden, enz. waarvan de voornaamste bepaling wel vervat is in Art. 1: de indische contractanten verklaren, dat hun rijk een gedeelte uitmaakt van Nederlandsch Indië. Ik heb mij bij de lezing er van verbaasd over de Indische namen . . . . ; met allen eerbied voor den onderteekenaar, zou het mij zeer verwonderen, als Jang di pertoean moeda negri Siak Tongkoe Poetra zijn eigen naam onthouden kon.

Maar de gewoonte is eene tweede natuur. Zoo oordeelt bij ons ook een grijs hoogleeraar, dien ik nu maar van A. zal noemen, en die, op zijn zeventigste jaar, niettegenstaande hij reeds zijn emeritaat heeft erlangd, zijne collegies in het romeinsche regt zal voortzetten, die intusschen, omdat de professor emeritus is, niet door de studenten behoeven bijgewoond te worden. Als of er in Nederland of in Europa geene mannen waren, die daartoe de bekwaamheid bezaten! Maar professor van A (ssen) is op zijn ouden dag jaloersch en, ten einde niet vervangen te worden, heeft hij bewerkt, dat men op de aanbevelingslijst van Curatoren boven aan een naam stelde, die niet gewild was. Men zegt dat hij ook onderhands een Duitsch geleerde heeft gepolst, om zijne betrekking te bekleeden en zijn brief in zulk uitnemend latijn gesteld heeft, dat de Duitscher het aanbod afsloeg, eene eer, die de professor niet naliet ruchtbaar te doen worden; terwijl dezelfde professor, toen een zijner collega's, dien wij B(ake) zullen noemen, zijn emeritaat nam, met hand en tand de benoeming van een Duitscher tegenhield, ofschoon, ten blijke van diens geleerdheid, dezelfde persoon kort daarna aan eene der voornaamste duitsche universiteiten werd benoemd! Ook de priesters der wetenschap ontsteken wel eens onrein vuur. De aandacht van het publiek is nu evenwel op deze zaak gevestigd en waarschijnlijk zal de regering thans wel maatregelen nemen, die in het belang zijn der studerende jongelingschap en der wetenschap.

Het is een nieuws bewijs, dat de zorg voor wetenschap niet altijd van finantielen aard behoeft te zijn. Dat intusschen ook geldelijke ondersteuning noodig is, blijkt uit de jaarlijksche toekenning van negen tonnen goods van staatswege voor Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, die ook bij de begrooting voor 1859 daarvoor worden aangevraagd. Dit jaar is daaronder ook begrepen eene som van *f* 74,000 voor de sterrewacht te Leiden, waarvan de gezamenlijke kosten op *f* 120,000 geschat worden. Ofschoon reeds in 1856 tot de oprigting van die onmisbare inrigting besloten werd, is er tot het huidige oogenblik nog geen steen voor gelegd; alleen de plaats is aangewezen en wel in een ongebruikt gedeelte van den botanischen tuin. Tot dusverre behelpt men zich met een vrij gebrekkig observatorium, maar dit neemt niet weg, dat vaak H. M. de Koningin daar een bezoek brengt aan professor Kaiser, om aan haar lust voor de wetenschap te voldoen. Onbekend toch zal het u niet wezen, dat de koningin eene vrouw van groote geleerdheid is en, toen zij dezen zomer eenigen tijd in Parijs doorbragt, gewaagde de gansche wetenschappelijke wereld in Frankrijk van hare algemeene kennis. Menigmaal geeft zij dan ook bewijzen van hare liefde voor de voortbrengselen van den geest, van haar gezond verstand en goeden smaak. Het grootere publiek moge die liefde voor de wetenschap der vorsten afrekenen naar de ridderorden en doekspelden, eene loftuiting, die blijken draagt, dat zij niet op instigatie van anderen gegeven is, bewijst voor die ingenomendheid oneindig meer. Toen dan ook onlangs in den Amsterdamschen Schouwburg, bij gelegenheid van het bezoek des konings in de Septemberdagen, het *Verheugd Amsterdam* van den heer van Lennep in den Schouwburg werd opgevoerd en hare Majesteit eenigen der beste regelen van dit inderdaad gespierd en klassisch vers, na de voorstelling, voor den dichter herhaalde, verklaarde van Lennep, dat hij, instrijd met zijne gewoonte, zijne eigene verzen thans eens kunnen prijzen.

In dit opzigt verschilt van Lennep met zijne lezers, die gaarne zijn talent de eer geven, die het toekomt, maar in den laatsten tijd heeft hij ons niet op de proef gesteld, en over het algemeen ziet er op het gebied der Poezy bijna niets het licht. Hoofdijk geeft om van tijd tot tijd een zijner geinspireerde gedichten, die bewijzen, dat hij even groot dichter als historie schrijver is. Zijne schetsen uit de vroegere geschiedenis van ons Vaderland, die onder den titel van *Onze Voorgeslacht* bij Kruseman het licht zien, zijn kleurige tafereelen uit een tijd, waarvan men maar al te weinig afweet, en waarin de auteur zóó te huis is, dat hij daarin schijnt geleefd te hebben. Te gelijkertijd komt bij Bosch en Zoon te Utrecht uit een plaatwerk *Neêrlands Roem*, waarin van Lennep, bij zeer goed uitgevoerde, gravures naar teekeningen van Herman ten Kate en Hoevenaar, het

[1]) Verslag der Staats-commissie over Europesche kolonisatie in Nederlandsch-Indië; deze staats-commissie had tot voorzitter en redacteur den tegenwoordigen minister van kolonien.

Gouden Tijdperk, dat van Frederik Hendrik, weergeeft, in levensbeschrijvingen der beroemdste mannen. Van geheel anderen aard, ofschoon ook een plaatwerk, zijn de afbeeldingen van 'sGravenhage, met bijschriften van T. van Westrheene, Wz. De platen zijn goed, maar de tekst is beter. Zoo gij het te zien krijgt, waarde redacteur, vindt gij reeds in de eerste aflevering de afbeelding van onze societeit op het plein . . . . een societeit, die fortuin heeft gemaakt. Dat is eene zeldzame zaak, voorzeker in het Moederland, zeldzaam voor personen zoowel als voor instellingen. Onze letterkundige genootschappen — waaronder gij deze litteraire societeit niet moet rangschikken — kwijnen; de maatschappij van Toonkunst heeft een jaar lang moeten rusten, maar zij zal dezen winter weder hare zes concerten geven; het muzyk collegie Aurora stierf; de hollandsche maatschappij van Letterkunde bestaat nog slechts uit haar bestuur en het overschot van haar kapitaal; onze Hollandsche Schouwburg is in den regel onbezocht; de fransche maakt voortdurend slechte zaken en moet jaarlijks bijgestaan worden door een onzer vermogendste ingezetenen. Kortom, de bloei van Nederland schijnt zich aan diergelijke instellingen niet te kunnen mededeelen. De ontwikkeling schijnt den practischen weg op te gaan: »Handel, Landbouw, Scheepvaart, Nijverheid" is het devies van Nederland.

Bij het neerschrijven van die vier woorden, komen mij vier bijzonderheden voor den geest, die ik, omdat andere bladen ze u welligt nog niet aanbragten, aan het slot van mijn brief wil inlasschen. Vergeef mij indien de opeenvolging wat bont is.

(*Wordt vervolgd.*

FRANKRIJK.

Bij het ministerie van kolonien is men nu voornemens, de journalistiek in de overzeesche bezittingen, die nog steeds in een uiterst gedrukten toestand verkeert, eene eenigzins vrijere beweging te laten. Naar men wil zou, volgens de voorgenomen verordening, geen dagblad zonder goedkeuring van den minister van kolonien in beslag genomen of zelfs officieel gewaarschuwd mogen worden; ware dit zoo, dan zouden de bladen in onze kolonien meer voorregt genieten dan die in het moederland zelf, alwaar eene eenvoudige lastgeving van den prefect daartoe reeds voldoende is.

— De keizer heeft aan de gravin de Montijo, moeder der keizerin, een waarlijk vorstelijk geschenk vereerd, namelijk het hôtel in de Champs Elysées, dat thans door haar bewoond wordt. Dit prachtig hôtel is voor korten tijd voor de som van 2,300,000 fr. gekocht; doch met den, sedert daarbij aangekochten, grond en de meubelen kan het geschenk op eene waarde van vijf millioen geschat worden.

— De gezondheidstoestand van den heer Alexandre Dumas, die zich thans te Moscou bevindt, moet van dien aard zijn, dat hij ernstige bezorgdheid inboezemt. De heer Fowler, een Amerikaansch dentist, heeft van den heer Dumas het bekende kasteel Monte Christo gekocht voor 75,000 frs. De bouw van dat slot heeft Dumas, die meer uitmunt door zijn talent van schrijven dan rekenen, niet minder dan 400,000 frs. gekost.

AFRIKA.

Nopens den militairen opstand in Tripoli, die onder de Europesche bevolking aldaar zooveel schrik heeft te weeg gebragt, verneemt men de volgende bijzonderheden: Ruim 800 soldaten, wier diensttijd reeds twee jaren verstreken was, namen de vrijheid, eenigen uit hun midden naar den pacha af te vaardigen, ten einde dezen te verzoeken, binnen 24 uren hun onslag te teekenen en hun tevens een jaar achterstallige soldij uit te betalen. De pacha zocht de zaak zoo bedaard mogelijk te behandelen, doch juist hierdoor werden de manschappen nog dringender in hunnen eisch en wilden zoo weinig van langer uitstel of nader onderzoek hooren, dat zij op een hoogst beledigenden toon kort en goed ten antwoord gaven, dat aan hun verlangen onmiddelijk moest voldaan worden. Toen de pacha hierop had verklaard, dat hem dit ten eenemale onmogelijk was, gingen zij heen, om dit antwoord aan hunne kameraden mede te deelen, en een oogenblik later kwamen deze de galerijen van het gebouw en zelfs de vertrekken binnendringen, om op een vrij ontuimige manier hunne demonstratie voort te zetten. De pacha, die dit wel voorzien en daarom reeds in stilte andere gewapenden ontboden had, liet deze aanrukken, doch met nadrukkelijken last van slechts door zich te vertoonen den woedenden hoop eenig ontzag in te boezemen en vooral geen vuur te geven. De manschappen, aan dit bevel gehoorzamende, kwamen naar binnen, maar werden al spoedig met de bajonet teruggedrongen, waarbij een vijftigtal hunner ernstig gewond werd. De opstandelingen, hierdoor aangemoedigd, wilden nu nog minder naar waarschuwing luisteren, waarop de pacha, ziende dat de zaak eene meer ernstig wending begon te nemen, de stadspoorten liet sluiten en bevel gaf, dat niemand, hetzij Christen of Arabier zich op straat mogt vertoonen. Te gelijk werd de kiaja om versterking uitgezonden en deze kwam, een uur later, met 2000 welgewapende Arabische ruiters voor de stad opdagen, die gelukkig niet werden binnengelaten daar er anders zeker een bloedig treffen zou hebben plaats gevonden. De geheele zaak werd evenwel, in den loop van den dag, beslist door de ongeregelde Albanesche troepen, die cordaat op de muiters indrongen en hen noodzaakten naar de kazerne te wijken. Tegen 5 uren in den namiddag, was alles afgeloopen en de schuldigen ontvingen ieder voorloopig 200 slagen, in afwachting van eene nog strengere straf, vooral voor de aanvoerders. De Europeanen waren, toen het tumult uitbrak, naar de consulaten gevlugt, doch kwamen met den schrik vrij.

BRITSCH-INDIË.

Singapore, 29 *Nov*. Niets kan de vreugdebetooningen te boven gaan, welke door de inlandsche bevolking, bij gelegenheid der overdragt van de souvereiniteit van Indië aan Engelands Koningin, zijn aan den dag gelegd en thans, nu de uitwendige teekenen van blijdschap hebben opgehouden, blijft er nog steeds een gevoel van genoegen over deze verandering bestaan; niet alleen wordt dit over het gansche eiland zelve waargenomen, maar ook iedere stad of plaats van gewigt heeft daaraan beantwoord. De dagbladen behelzen dagelijks berigten uit verschillende streken, en in alle is hetzelfde gevoelen uitgedrukt.

De telegraaf gaat voort ons berigten omtrent kleine schermutselingen van de hoofdkwartieren aan te brengen, doch geene beweging van aanbelang heeft sinds den laatsten tijd plaats gevonden en men gelooft niet, dat een geregelde tegenstand door een groot aantal rebellen meer te wachten is, daar thans hun doel alleen in plunderen schijnt te bestaan.

De staat van den handel te Bombay is over het algemeen gunstig De thans aangevangen katoenoogst belooft zeer ruim te zullen zijn. Scheepsvrachten waren, wegens de vele gelegenheid, zeer laag en de scheepskapiteins hadden eene zamenkomst gehouden, om middelen te beramen, om hierin te voorzien.

— De koning van Delhi heeft, in den morgen van den 30sten October, Delhi verlaten en is naar Calcutta vervoerd, om van daar naar de Kaap de goede hoop te worden overgebragt.

CHINA.

De berigten van Hongkong loopen tot 14 November. Wij nemen het volgende uit eene handels circulaire van Shanghae, dd. 6 dezer, over.

Het land wordt meer en meer door rebellen en benden roovers geteisterd, die op de onmagt van het bestuur rekenen, om hen te onderwerpen.

Er vertoonden zich in de laatste dagen eenige kenteekenen van beterschap in den invoerhandel. Het tarief en de handelsbepalingen zijn door de Chinesche commissarissen en de gevolmagtigden goedgekeurd en zullen aanstaanden Maandag worden geteekend. De bijzonderheden zullen voor het tegenwoordige niet worden bekend gemaakt. De regten op den invoer zijn op 5% ad valorem bepaald, terwijl op den uitvoer een regt naar dienzelfden maatstaf zal worden geheven, doch wij weten nog niet, op welke waarde zij zullen worden gerekend.

Opium is op 30 thails per kist gesteld, thee en zijde zijn op den ouden voet gebleven. Het verbod tegen graan, peulvruchten, koper, baargeld en andere artikelen van kusthandel zijn voorwaardelijk opgeheven.

Eene expeditie, bestaande uit H. M. stoomers *Retribution*, *Furious* en *Cruize*, benevens twee kanonneerbooten, met den Britschen gevolmagtigde aan boord, zullen aanstaanden Maandag de rivier Yang-Tze tot aan Hankow opvaren, welke plaats de hoogste der aan die rivier gelegene en voor den vreemden handel, ingevolge het tractaat van Tien-Tsin, open te stellen havens is. De expeditie heeft tot doel de havens uit te kiezen, welke, volgens art. 10 van dat tractaat, voor den handel zijn toegestaan. De uitslag van dezen togt naar de nabuurschap der door de rebellen bezette plaatsen, wordt met belangstelling te gemoet gezien.

De beoefening der Wetenschap in Nederlandsch-Indië, beoordeeld in Nederland.

„Et tu quoque, Brute!"

Er bestaat in *Nederland* eene partij, die zich Nederlandsch-Indië moeijelijk anders kan voorstellen, dan eene uitgebreide warande, waar het oog wordt verlustigd door koffij-, suiker- en indigoplantaadjes, die immer groen staan en immer eenen rijken oogst voorspellen, welke zich moet oplossen in ettelijke millioenen voor 's lands schatkist. Elken Europeaan in Indië beschouwt die partij als een der opzieners, betaald om die millioenen te helpen voortbrengen.

Wanneer nu eenig Europeaan in Indië zich waagt aan iets anders dan materieele productie, wanneer hij meent ook in Indië eenen burgerpligt te vervullen, door aan iets hoogers te denken, door zijne krachten te beproeven aan de uitbreiding der Wetenschap, dan slaakt de bovenbedoelde partij in Nederland een kreet van verontwaardiging en afgunst. Van verontwaardiging, omdat zij tot beginsel heeft, dat in Indische zaken zij den boventoon moet voeren; van afgunst, omdat zij het monopolie der Wetenschap wil behouden.

Het is treurig, niet waar? dat wij, verwijderd van vaderland en magen, herhaaldelijk vernederingen en verguizingen moeten ondervinden van een gedeelte onzer landgenooten, die, instede van ons de broederhand te reiken en ons aan te moedigen, wanneer wij meenen nuttige dingen te kunnen verrigten, geen gelegenheid laten voorbij gaan, om ons van zich te stooten en om te trachten ons in het niet te doen zinken.

Het is niet alleen treurig en grievend, maar het is in hooge mate onedel en onstaatkundig. Het kan niet anders dan verwijdering doen ontstaan, daar, waar aller belang medebrengt eene zuivere en door niets ondermijnde broederlijke genegenheid.

Maar wat het streven van de ons vijandige partij in Nederland bovenal gevaarlijk en hatelijk maakt, is, dat wij soms tot haar zien toetreden mannen die: beschaving in Indië, uitbreiding der kennis van Indië, tot hunne leus voeren, maar die leus niet aan anderen willen gunnen; mannen, wier kleingeestigheid een vijand ziet in een iegelijk, die, naast hen, den akker der wetenschap wil trachten te ontginnen en vruchtbaar te maken.

Twijfelt men welligt aan het bestaan van zulke verborgen vijanden van Nederlandsch-Indië, wij hebben slechts te wijzen op het *Verslag van den secretaris van het Koninklijk Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, ingeleverd in de Bestuursvergadering van* 18 *April* 1857. Dit stuk is eerst onlangs hier te lande bekend geworden, zijnde opgenomen in No. 3 en 4 van het eerste deel der nieuwe volgreeks van de *Bijdragen* van genoemd Instituut. Het zal zeker menigeen verbazen, dat de secretaris van een Instituut, dat uitsluitend voor de wetenschappelijke belangen van Nederlandsch-Indië is opgerigt, zou kunnen worden gerangschikt onder hèn, die eenen vijandigen geest jegens de beoefening der wetenschappen in Nederlandsch-Indië aan den dag leggen. En toch is het zoo. Zie hier eenige zinsneden uit zijn verslag, die doen zien welke onjuiste voorstelling van feiten en welke verkeerde gevolgtrekkingen worden te baat genomen, om de beoefening van zekere takken van wetenschap in Nederlandsch-Indië op den achtergrond te stellen.

„Dat aantal genootschappen („wetenschappelijke") in Indië dreigt eene schrikverwekkende hoogte te zullen bereiken." Het aantal wetenschappelijke genootschappen in Nederlandsch-Indië bedroeg, in April 1857, en thans nog *vier*, namelijk:

het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen;
de Natuurkundige Vereeniging;
de Maatschappij van Nijverheid;
de Geneeskundige Vereeniging.

Die vier genootschappen, die ieder eene geheel speciale rigting hebben, ziedaar alles, wat wij aan wetenschappelijke genootschappen bezitten. En is het niet kluchtig, dat bezorgdheid wegens het *aantal* genootschappen op Java uitgaat van Nederland, het land van maatschappijen, genootschappen, vereenigingen, instituten, enz. bij uitnemendheid? Pleit het al niet voor het gezonde verstand der ingezetenen van Nederlandsch-Indië, dat zij, in dat opzigt, het land hunner geboorte of opvoeding niet navolgen?

Maar laat ons den Secretaris van het Koninklijk Instituut volgen. „Van den geest, die in dat opzigt velen onzer Indische broeders schijnt te bezielen, las ik onlangs een treffend voorbeeld. Vervuld van de ondervinding, die hij op eene reis had opgedaan, wilde een hunner weder een nieuw Genootschap stichten, ... wel een voor Taal- Land-, en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië.

Wij blijven hierbij even stilstaan. In het voorbijgaan gezeg... klinkt het vreemd, dat de Secretaris van het Instituut, als e... voorbeeld van den geest van *velen*, aanhaalt hetgeen *een enke...* wilde verrigten, waarin hij, volgens den Secretaris, nog alle... stond.

Maar dit is eene kleinigheid, vooral in vergelijking met de gro... onjuistheid van voorstelling, die deze weinige regels bevatten.

Wat van de zaak was, lezen wij in de volgende bewoording... van Dr. *P. Bleeker*, op bl. 334 van het tweede deel zijner *R... door de Minahassa, enz.* „Ik besloot alzoo, na mijne terugkom... te Batavia, dit onderwerp nader te bespreken met de meest ... gelezene vrienden in de gemelde takken van wetenschap, te B... tavia gevestigd, en te geraken tot de oprigting van een Geno... schap voor de HYDROGRAPHIE, GEOGRAPHIE en ETHNOLOGIE v... Nederlandsch-Indië." Van zulk een speciaal genootschap ma... de Secretaris van het Koninklijk Instituut: een algemeen *G... nootschap voor* TAAL- LAND- en VOLKENKUNDE *van Nederlandsc... Indië!* Is dit eene vergissing of eene opzettelijke verdraaijing der feite... Met het oog op hetgeen hij laat volgen, vreezen wij bijkans h... laatste. Zie hier wat hij zegt: »Was het toeval, dat hij ge... medewerking ontmoette of omdat men wist, dat er zulk een G... nootschap al bestond, namelijk ons Instituut, dat, van dezelf... beschouwingen uitgaande als hij, dien ik op het oog heb, sin... jaren de leemten tracht te vervullen, die ook hem op die re... getroffen hadden. Of is ons Instituut inderdaad nog zoo wein... bekend enz?"

Waartoe dient deze tegenover elkander stelling van het K... ninklijk Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van Ne... Indië in Nederland en een hersenschimmig genootschap van g... lijke strekking in Nederlandsch-Indië? Is het om op Nederlandsc... Indië den schijn te laden, als of men daar zóó achterlijk wa... dat iemand als Dr. *Bleeker* onbekend zou zijn met de ware stre... king van het Koninklijk Instituut? Dit zou minstens niet ed... zijn.

Maar dat de Secretaris zich omtrent de onbekendheid van z... Instituut gerust stelle. Het plan van Dr. *Bleeker* had geen voo... gang, niet omdat men met het Instituut onbekend was, maar, z... als hij zelf schrijft: „vermits men, hoezeer algemeen overtuigd v... de wenschelijkheid van het door mij voorgestelde, meende, dat ... tijd tot oprigting van zoodanig genootschap voor Nederlandsch I... dië nog niet gekomen was.

Hieruit volgt, dat *één* persoon, het nieuwe genootschap will... de oprigten, bij *meerderen* bezwaren ontmoette, en dit moet d... Secretaris ook geruststellen ten aanzien van het schrikverwekke... toenemen van het aantal genootschappen in Indië. Hij kan t... minste hieruit zien, dat men de zaken wikt en weegt, alvorens ... uitvoering aan te geven.

„*Zóó* kan het op den duur niet gaan," roept toch de Delftsche *J... piter tonans* vervolgens uit en, na eene weeklagt over het w... nig behartigen van de lessen der ervaring, laat hij volgen: „'t ... dan ook in de tijdschriften, die van enkele dier Genootschapp... uitgaan — want allen kennen wij ze niet — reeds te bespeure... hoe ze lijden aan *atrophie*". Die *atrophie*, — dat is: verkleining v... organen door verminderde voeding, — zou inderdaad een leel... verschijnsel zijn; maar wij zullen zien wat hier onderwerpel... er van is.

Vooreerst kan de Secretaris van het Instituut zich alweder g... ruststellen omtrent zijn niet bekend zijn met alle tijdschriften d... Indische Genootschappen. Het kwaad is zoo erg niet. Blijke... zijne lijst van, sedert Mei 1855 verschenen geschriften, kende h...

1°. het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap;
2°. het Natuurkundig Tijdschrift van Ned. Indië;
3°. het Tijdschrift voor Nijverheid.

Hem ontbrak dus alleen nog de kennis van het Geneeskund... Tijdschrift.

Meer waren er in 1857 en zijn er ook thans niet [1]).

Maar nu de bewijzen voor de *atrophie*, die de Secretaris ... geeft. Het eenige, dat als bewijs moet gelden, is, dat het tij... schrift van het Bataviaasch Genootschap zich heeft schuldig g... maakt aan het plaatsen van een stuk over *het Inlandsch Best... in het Gouvernement van Sumatra's Westkust*, dat blijkbaar „zon... dat de Redactie zich des bewust was", voor eenige jaren heeft g... diend tot leiddraad van den Heer. *S. Müller* bij het bewerken ... ner *Bijdragen tot de kennis van Sumatra*, en reeds vroeger (in 18... was opgenomen in het *Tijdschrift voor Nederlansch-Indië*. Of ... een middel was van de redactie van het Tijdschrift van het Ba... viaasch Genootschap, om den aan *atrophie* lijdenden patient te g... moet te komen, dan wel of zij met de plaatsing van dit stuk, m... vermelding van den naam van hem, die het mededeelde, ook een... andere bedoeling had, is moeijelijk te beslissen, tenzij door ... redactie zelve.

Dat het eerste echter *niet* het geval kan geweest zijn, blijkt ... den geregelden voortgang van het Tijdschrift, dat zoo snel wordt uitg... geven als de technische bezwaren, in Indië aan het uitgeven van w... ken verbonden, maar eenigzins toelaten. En wanneer wij nagaan, d... het deel van het Tijdschrift, waarin het bedoelde stuk is opgen... men, een aantal hoogst belangrijke bijdragen voor de kennis v... Sumatra bevat, dan komt het ons niet onwaarschijnlijk voor, ... de redactie die reeks heeft willen aanvullen, door ook te plaat... een daartoe uitmuntend geschikt stuk, hoezeer dat reeds opge... men was in het zoo hoogst zeldzaam geworden derde deel van h... Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië.

Het is dan ook met de *atrophie* der Indische tijdschriften n... zoo erg. Allen nemen voortdurend in omvang toe. Het Natu... kundig Tijdschrift was niet meer voldoende, om te plaatsen hetge... tot deszelfs specialiteit behoorde; de Natuurkundige Vereenigi... heeft daarom moeten besluiten, ook afzonderlijke bundels Verhand... lingen uittegeven. Het Tijdschrift voor Nijverheid publiceerde aa... vankelijk bijkans evenveel overgenomen als oorspronkelijke stukken... thans is het aantal der laatsten *zóó* toegenomen, dat de overge... nomen geheel verdwijnen.

Dit zijn waarlijk geen bewijzen voor *atrophie*, tegen de bewering... van welks bestaan wij nog alleen willen aanhalen de woorden v... *Dr. Bleeker*, in 't Algemeen verslag der werkzaamheden van d... Natuurkundige vereeniging, voorgelezen in de 8ste Algemeene ve... gadering, gehouden den 22 Februarij 1858. „Maar eene ande... bezorgdheid ontwaakt thans, ontspruitende uit de vrees, dat de ... zenders van bijdragen niet allen zullen kunnen worden bevredi... ten opzigte van den spoed, waarmede zij waarschijnlijk zullen we... schen, dat het door hen aangebodene worde gedrukt."

Wij meenen genoeg gezegd te hebben, om aantetoonen, dat ... geest, die, ten opzigte van de beoefening der wetenschap in In... in het verslag van den Secretaris van het Koninklijk Instit... voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned. Indië voorheersch... niet bevorderlijk is voor de goede verstandhouding, die de b... oefenaren van denzelfden tak van wetenschap behoort te beziele... En het doet ons werkelijk leed, tot die gevolgtrekking te z... gekomen. Wij hebben hooge achting voor het Instituut; het ... zeer nuttig; het kan veel nut stichten, en het heeft bewezen z... ijverig te zijn. Maar wij mogen niet zwijgen, wanneer wij ... pogingen van mannen, die, geheel uit liefde voor de zaak, hoeze... onder een drukkend klimaat en overladen met ambtsbezigheden... hunne weinige vrije oogenblikken geheel belangeloos aan de w... tenschap wijden, zien belagen en miskennen. Het heeft ons l... gedaan, de werken van het Instituut met dit individueel vers... van deszelfs Secretaris ontsierd te zien; want dat ligchaam ne... daardoor den schijn aan van de daarin uitgedrukte gevoel... te deelen. En dat mogen wij toch niet vooronderstellen, zool... in deszelfs bestuur zoo veel mannen zitten, die onder ons hebben ... leefd en gearbeid, en die weten met hoeveel bezwaren de beoe... ning der meeste takken van wetenschap in Indië te kamp... heeft. Van hen verwachten wij loyale erkenning, dat in Ind... zoo door Regering als ingezetenen, veel voor de wetenschap wor... gedaan. Van hen verwachten wij, dat het orgaan van het K... ninklijk Instituut niet langer worde misbruikt, om ons onverdie... smetten aan te wrijven.

(*Redactie*)

---

[1]) Het Tijdschrift *Het Regt in Nederlandsch-Indië* gaat niet van een ... nootschap uit.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN	DATUM.		NAAR
December	3	Nederlandsch	Antoinette Seraphine	Victor	Amsterdam	1	Augustus	Singapore
″	—	″	Orion	Berghorst	Samarang	19	November	Rotterdam
″	—	Hanover	Luneburg	Noortman	Batavia	1	December	Falmouth
″	—	″	Osnabruch	Wolff	″	1	″	Hamburg
″	—	Engelsch	Meleora	Cooper	Canton	16	November	Dublin
″	—	Nederlandsch	Christiaan Louis	de Vos	Batavia	1	December	Lampongs
″	—	″	Zeepaard	Tjebbes	″	1	″	Middelburg
″	4	Amerikaansch	Sumatra	Abbot	Manilla	11	November	New-York

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGVOERDERS.	VAN			AGENTEN.
December	4	Ned. Indisch	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Singapore	1	Dec.	W. Cores de Vries.
″	—	″	brik	Soesroel Karim	Sech Awab Said	Samarang	27	Nov.	R. J. Jacobs.
″	—	Nederlandsch	schip	Tonia	C. T. Zeeman	Passaroean	20	″	B. Kopersmit & Co.
″	5	″	bark	Graaf Dirk III	C. J. Rotgans	Cheribon	27	″	Schimmelpenninck & Co.
″	—	Ned. Indisch	″	Abdool Hassim	Said Alhabassij	Singkawang	5	″	Buijs, Jacobsen & Co.
″	—	″	schoener	Mabroek	Said Aloewie	Palembang	15	″	″
″	—	Nederlandsch	schip	Doelwijk	K. J. Swart	Samarang	27	″	B. Kopersmit & Co.
″	6	Ned. Indisch	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Soerabaija	2	Dec.	W. Cores de Vries.
″	—	Nederlandsch	schip	Prins van Oranje	H. Hensing	Rotterdam	22	Aug.	de Weerdt, Ruyl & Co.
″	—	Amerikaansch	″	Matanzas	P. Berrerett	Sydney	20	Nov.	Paine, Stricker & Co.
″	—	Ned. Indisch	bark	Djoedoel Barie	Sech Oemar	Padang	1	Dec.	Buijs, Jacobsen & Co.
″	—	″	″	Batavia	Tjio Kesiang	Pecalongan	24	Nov.	Gezagvoerder.
″	—	Nederlandsch	brik	Anna	P. van der Valk	Macao	18	″	J. Cezard & Co.
″	—	Ned. Indisch	bark	Fathool Madjiet	Said Achmat	Soerabaija	22	″	R. J. Jacobs.
″	—	″	schoener	Chieftain	J. L. de Jong	Billiton	27	″	Reijnst & Vinju.
″	—	Nederlandsch	schip	Amsterdam	Herderschee	Macao			B. Kopersmit & Co.
″	—	Ned. Indisch	bark	Ellen	Wentholt	Samarang			″
″	—	Engelsch	schip	Achilles	H. T. Hart	Sydney			Morgan, Melbourn & Co.
″	7	Ned. Indisch	bark	Oosterling	Walter	Singapore			N. H. M.
″	—	″	″	Justina	Lim Goanling	Palembang	25	Nov.	Buijs, Jacobsen & Co.
″	8	″	″	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang	5	Dec.	Levert & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
December	5	Ned. Indisch	bark	Kalimantan	Lie Boentat	Tagal
″	6	″	stooms.	Palembang	H. J. Roseboom	Samarang en Soerabaija
″	—	Hanover	bark	Munster	Kok	Soerabaija
″	7	Nederlandsch	schip	Anna	Dabroek	Samarang
″	—	″	bark	Atlas	B. Bakker	Nederland
″	—	″	schoener	Golf van Benin	L. Grafthuis	Samarang
″	—	Bremen	brik	Clara	A. Huneken	Bremen
″	8	Nederlandsch	bark	Isaäc da Costa	Losschen	Nederland
″	—	Zweedsch	schip	Oriental Queen	Maguissan	om de West
″	—	Ned. Indisch	stooms.	Banda	A. G. Bosch	Borneo Westkust
″	—	Engelsch	schoener	Gayon	J. Pringle	Swan River

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Valparaiso*	H. A. Ellerman	Padang	Hager & Schuurman.
″	″	Maarten van Rossem*	P. F. Rijken	Rotterdam	″
″	″	Eva Johanna*	H. de Boer		″
″	″	Anna Paulowna*	W. Bik Wz.		″
″	brik	Cornelia Hendrika*	de Boer		″
″	schip	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Amsterdam	Schimmelpenninck & Co.
″	bark	Pantalon	Bruinzeels		″
″	″	Emelie	Marker		″
″	″	Constance	Klinkerer		″
″	″	Provincie Drenthe	H. A. Beckering		″
″	″	Almelo	R. P. Tjebbes		″
″	schip	Adelia	G. Greefkes		″
″	bark	Amboina	W. H. Rusman		Reijnst & Vinju.
″	″	Bezoekie*	van Bueren		″
″	4 mast	schoener Argo*	van Teutem	Bezoekie	″
″	bark	Twee Anthony's*	van Rijn van Alkemade		″
″	″	Alblasserdam	J. 'tHoen		Maclaine, Watson & Co.
″	″	Cornelis Smit*	R. Weidenaar		″
″	schip	Susanna en Elisabeth*	C. Ouwehand		″
″	bark	Regina Maria*	S. Ouwehand		″
″	″	Stad Middelburg*	D. D. Ouwehand		″
″	″	Catharina Maria*	Schuchard		″
″	schip	Electra*	H. Wegman	Soerabaija	″
″	″	Zeelandia*	W. Blankhert		″
″	″	Cheribon*	W. J. Coers		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
″	″	Johanna Christina*	J. R. de Boer		″
″	″	Louis Meijer*	O. Huzewinkel		″
″	″	Twee Cornelissen	J. C. Krije		″
″	″	President Plate*	J. C. Hartsen		″
″	″	Noord Braband*	H. R. Bok		″
″	″	President van Rijckevorsel*	C. Vermeij		″
″	″	Cornelia en Geertruida	C. E. Hoeksma		″
″	bark	Voorwaarts*	G. F. Bus		″
″	″	Souburg*			″
″	schip	Nieuwland	D. G. Pott		″
″	″	Elisabeth	H. A. Harms		″
″	bark	Jeannette en Agatha	C. Kleijudert		″
″	″	Willem III*	C. van der Burg		″
″	brik	Wildeman	A. J. Drust	Soerabaija	Tolson, Hunt & Co.
″	bark	Haamstede*	H. H. de Boer		van Ommeren, Stieb & Co.
″	″	Susanna*	C. J. Kaleshoek		″
″	brik	Koerier*	J. F. Rotgans		″
″	″	Jan van Galen*	P. de Boer		″
″	bark	Grondwet*	F. C. Kamminga	Nederland	″
″	″	Constantia*	E. Vouck		″
″	schip	Ternate*	T. Caraz Tz.		″
″	″	Ary Scheffer*	J. G. Kunst	Soerabaija	B. van Leeuwen & Co.
″	″	Johanna Maria Christina	Gorter		Paine, Stricker & Co.
″	″	Anna Justina	Siedenberg	Soerabaija	″
″	bark	Vijf Gebroeders	G. J. Teensma		B. Kopersmit & Co.
″	″	Neptunus*	P. Schuurman		″
″	″	Wilhelmina Lucia*	G. Poolman		″
″	″	Waterloo*	D. Duinker		″
″	″	Eensgezindheid*	B. G. Fik		″
″	″	Ouderkerk a/d. Amstel*	D. H. Kramer		″
″	″	Ida Elisabeth*	H. Kramers		″
″	schip	Biesbosch*	J. H. Mugge		″
″	″	Philips van Marnix*	E. van Duijn		″
″	″	Tonia	Zeeman	Nederland	″
″	″	Doelwijk	Swart	Nederland	″
″	″	Prins van Oranje*	Hensing		de Weerdt, Ruijl & Co.
″	bark	Abel Tasman*	J. R. Rijken		″
″	″	Tagal*	Göbel		″
″	″	Allegonda Jacoba	Deurholtz		J. Cezard & Co.
″	″	Odilia Magaretha	Hazelhoff		″
″	schip	Willem de Eerste	T. J. Niedfeld		″
″	″	Delft*	van Geelkerken		″
″	″	Jedo	van der Hoeven		″
″	bark	Beurs van Rotterdam	T. de Vos		″
″	″	Landbouw*	P. Kleijnenberg		″
″	schip	Admiraal de Ruijter	B. Koster		E. Moormann & Co.
″	bark	Ferdinandina Emma	Tange	Soerabaija	″
″	″	Laura en Adèle	von Noël		C. Bahre en G. Kinder.
Nederl. Ind.	″	Ameer*	Sech Balfagie	Soerabaija	Buijs, Jacobsen & Co.
″	″	Aladanie*	Goestie Tassim		″
″	schoener	Atiatul Maulah*	Hadjie Ariep	Banjermassing	″
″	brik	So-ootdin*	D. T. Varkevisser	Soerabaija	″
″	bark	Jenoer*	Mohamad	Cheribon	″
″	″	Mabroek*	Said Madeke		″
″	″	Soesroel Karim*	Sech Awab Said		″
″	″	Bosrdel Karim*	Said Mohamad	Banjermassing	R. J. Jacobs.
″	brik	Zwaluw*	P. P. Bloem	Japan	Hager & Schuurman.
″	bark	Wilhelmina Cox*	Deibel	Samarang	Cassalette & Co.
″	″	Ellen*	Wentholt		B. Kopersmit & Co.
Engelsch	schoener	Alice Marten*	Starres		Hunter, Houghton & Co.
″	bark	Vernon*	Gilbert		″
″	″	Richard Thornton*	J. D. Ramsay		Martin, Dyce & Co.
″	″	Ravensworth*	Applety		Maclaine, Watson & Co.
″	schip	Lord Warriston*	Look		Morgan, Melbourn & Co.
″	″	Achilles	H. T. Hart		″
″	schoener	Harriet*	Ross	Cocos Eilanden	Adam & Co.
Fransch	bark	Mauritius*	Regnier		C. Bahre & G. Kinder.
″	″	Camoëns*	Gousseaume	Frankrijk	J. Cezard & Co.
Amerikaansch	schip	Matanzas*	P. Berrerett		Paine, Stricker & Co.
″	″	Robert Patten*	Donnell		Maclaine, Watson & Co.
Bremer	″	Merrimac*	C. Thurston		″
Hamburg	schoener	Helene*	Range		C. Bahre & G. Kinder.
″	schip	Neumühlen*	Heuer		Metzendorff, Wilmans & Co.
Hanover	″	Kroonprins Ernst August.*	Meijer		C. Bahre & G. Kinder.
Zweedsch	″	Cecilia*	Kronhaun		Pitcairn, Syme & Co.
″	brik	Selma*	Larsson		Paine, Stricker & Co.
″	bark	Prince Oscar*	Oberg		″
Deensch	″	Valkijrien*	Straudgaard	Copenhagen	″
″	schip	Hindostan*	Bendixen		C. Bahre & Kinder.

Aangekomen Schepen te *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	22	N. I.	bark	Faid Aliem	Sech Wabar	Batavia.
″	27	″	″	Foolkool Seroer	Sech Bahasoan	″

Vertrokken Schepen van *Indramaijoe*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	27	Ned.	schip	Vooruit	W. C. Kool	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	1	Ned.	bark	Jeannette	T. Visser	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	19	N. I.	schip	Fathool Moebarak	Said Segaf	Samarang.

Aangekomen Schepen te *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	21	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia.
″	—	″	brik	Berkat	Sohot	Bandjermass.
″	23	Ned.	schip	Kosmopoliet	J. Bouten	Batavia.
″	—	N. I.	bark	Anoer Salim	Said Boksin	Tagal.
″	24	″	brik	Kim Hingseng	Lim Blauwtioe	Batavia.
″	25	″	bark	Tandjoong Pinang	The Tjoe	Riouw.
″	26	″	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang.

Vertrokken Schepen van *Cheribon*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	21	N. I.	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Samarang.
″	23	″	bark	Anoear Salim	Said Baksin	Riouw.
″	24	″	″	Tjan Goan	Sie Ikhiem	Grissee.
″	—	″	″	Kim Hingseng	Lim Riauwtioe	Tagal.
″	26	″	stooms.	Samarang Packet	J. F. Scheel	Batavia.
″	—	Ned.	schip	Atlas	B. Bakker	″
″	—	N. I.	bark	Inglie	Kwee Koga	Grissee.
″	26	Ned.	schip	Graaf Dirk III	Rotgans	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	27	N. I.	bark	Kim Hingseng	Lim Biauwtioe	Cheribon.
″	—	″	schoen.	Koentool Maas	Djiangok	Rembang.

Vertrokken Schepen van *Tagal*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	22	Ned.	bark	Catharina Maria	van der Tak	Nederland.
″	—	N. I.	″	Alnoer	Said Edrus	Riouw.
″	—	″	″	Anoear Salim	Achm. Baksin	″
″	25	″	brik	Tjoegoan	I. Kikbing	Batavia.
″	26	Ned.	bark	Javaan	H. Mannix	Indramaijo.

Aangekomen Schepen te *Pekalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	22	Ned.	bark	Jacobus Martinus	E. Meppelder	Batavia.
″	—	N. I.	″	Tatas Bandjermassing	Sech Baharoem	″
″	24	Ned.	schip	Twee Gezusters	Keuzekamp	″
″	—	N. I.	brik	Pasekan	Tan Siauking	″
″	26	″	″	Nasrie Madjit	Said Segaf	Samarang.

Vertrokken Schepen van *Pekalongan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	24	N. I.	bark	Batavia	Tjio Kesiang	Batavia.
″	27	″	brik	Nasrie Madjit	Said Segaf	Tagal.

Aangekomen Schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	20	Ned.	bark	Staatsr. v. d. Houven	F. Heijmeriks	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	22	N. I.	schip	Ernst Willem	M. Paulino	Sumanap.

Aangekomen Schepen te *Pamanoekan*,

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	20	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Pasoeroean.

Vertrokken Schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	23	N. I.	schoen.	Caroline	Pa Achmad	Sumanap.

Vertrokken Schepen van *Patjitan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	29	Ned.	schip	Weltevreden	J. J. Duinker	Rotterdam.

Aangekomen schepen te *Passoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	26	Ned.	schip	Cortgene	Dunlop	Batavia
″	29	″	″	Admir. v Kinsbergen	v. d. Putte	Soerabaija.

Vertrokken schepen van *Passoeroean*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	27	N. I.	kotter	Little Tot	Katjoong	Soerabaija.
″	—	Ned.	schip	Amazone	J. Abbink	″
″	29	″	″	Louise Kr. Pr. v Zwed	van der Linden	Dordrecht.

Aangekomen Schepen te *Probolingo*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	13	Ned.	schip	Hester Adriana	Streng v Hees	Soerabaija.
″	18	″	″	Diligentia	van Bentveld	″

Aangekomen schepen te *Wijnkoopersbaai*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Nov.	10	Ned.	schip	Henr. Elisab. Susanna	A. Meijboom	Batavia.

Vertrokken schepen van *Wijnkoopersbaai*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Nov.	30	Ned.	schip	Henr. Elisab. Susanna	A. Meijboom	Rotterdam.

HANDELSBERIGTEN.

Rotterdam, 22 October.

De algemeene aandacht werd bijna uitsluitend bezig gehouden met de verschillende veilingen van *Thee*, *Wol*, *Huiden*, *Tabak*, enz., welke gedurende de laatste 14 dagen bij de Nederl. Handel-Maatschappij en bij partieulieren zoowel hier als te Amsterdam gehouden werden en welke meest vrij coulant afliepen, ofschoon de betaalde prijzen voor sommige artikelen, zoo als voor *Huiden*, niet aan de verwachting beantwoordden, terwijl die voor *Thee* ook meerendeels beneden de taxatie bleven.

Buiten hetgeen in deze veilingen verkocht werd, is er weder weinig omgegaan. De stemming blijft ongeanimeerd en de omzettingen uit de hand bepaalden zich meest tot hetgeen voor verbruik gevraagd werd, zonder dat zulks evenwel aanleiding gaf tot verlaagde aanbiedingen of dat het vertrouwen der houders daardoor schijnt te verminderen. De meeste artikelen werden vast op prijs gehouden en alleen dan verhandeld, wanneer voor behoeften volle prijzen te bedingen zijn. Zulks is onder anderen het geval met

Koffij waarin wel is waar geene omzettingen van eenig belang plaats hadden, doch hetwelk voortdurend in goede stemming verkeert. Hetgeen van gezochte nommers aan de markt kwam vond coulant koopers tot ½ à 1 c. avans; door geretireerdheid der houders bleef de omzet echter gering. Goed ord. *Java* wordt op 33 c. gehouden, welke prijs ook voor behoefte besteed wordt. De afleveringen bij de N. H. M. in de vorige week waren vrij aanzienlijk, en de termijn tot ontvangen. ll. Zaturdag afgeloopen zijnde werd het toen in onafgehaalde gedeelte op ceel gedragt.

Door de N. H. M. zijn tegen 27 dezer te Amsterdam in veiling aangeslagen 1355 vaten 917 bn. *Ceylon*, beschreven en getaxeerd, als volgt:

						Taxatie.
N°. 1.	487/1	en	143/2	van	donker fijn groen	39 à 40 c.
″ 2.	215/1	″	37/2	″	mooi groen met wit	38 ″ 38½ ″
″ 3.	131/1	″	87/2	″	goed groen iets ros. kl. v. b. m. dor	35 ″ 35½ ″
″ 4.	86/1	″	20/2	″	goed groen klein van boon	36 ″ — ″
″ 5.	35/1	″	6/2	″	goed gr. m. wit kl. v. b. m. st.	35 ″ — ″
″ 6.	3/1	″	29/2	″	goed groen ronde boonen	46 ″ 48 ″
″ 7.	8/1	″	—	″	groen grof gebroken	30 ″ 31 ″
″ 8.	—	″	—	″	165 b. goed gr. m. w. enkele. st.	34 ″ 34½ ″
″ 9.	—	″	—	″	147 b. groen zeer kl. van boon	32 ″ 33 ″
″ 10.	—	″	—	″	230 b. groen gebroken	28 ″ 29 ″
″ 11.	—	″	—	″	241 b. groenachtig gebroken	26 ″ 27 ″
	34/1	″	34/2	″	134 b. diverse sorteringen	— ″ — ″

Voor particulieren zijn van Padang per *Zeeland* aangebragt ca. 8400 bn. In *West-Indische* soorten is niets meldingswaardig voorgevallen.

Suiker. Sedert ons laatste berigt is de handel hierin zeer onbeteekenend geweest; door de laatste verkoopen was de behoefte der Hollandsche raffinaderijen ruim voldaan, terwijl de vraag voor verzendingen genoegzaam heeft opgehouden, zoowel door het vorderende saisoen als de naderende oogst der Betteraven, waardoor de gewone concurrentie in het buitenland ontstaat.

De verkoopen hebben bestaan uit 1000 picols N°. 11 en 12 tot *f* ¾ en 695 kranjangs tot *f* ½ beneden de veilingsprijzen van 21 September, beide partijen zeilende per *Johann Lange*, 116 kranj per *Daniel* tot *f* ½ onder September en 174 kranj. per *Willem Kroonprins der Nederlanden* tot niet bekend geworden prijs.

Thee. In de op 14 dezer te Amsterdam door de N. H. M. gehoudene veiling van *Java*, werd de geheele kwantiteit conlant geplaatst, met uitzondering van *Kempoey, Hysant, Uxim* en *Joosjes* bleven de prijzen echter meest verre beneden taxatie, als:

	Ligg. te *Amsterdam.*		*Rotterdam.*		Prijzen.
Boei............	778/4		812/4		45 à 74 c.
Congo..........	4056—		3041—		63 - 86 id.
Kempoei.........	122—				85 - 88 id.
Souchon.........	2996—		2752—		65 - 110 id.
Pecco...........	715—	329/12	283—	923/12	200 - 371 id.
Thunkey.........	1429—		1059—		39 - 100 id.
Hysant..........	252—	33—	390—		42 - 146 id.
Schin...........	389—		234—		38 - 60 id.
Uxim............	116—	243—	246—	75—	60 - 341 id.
Joosjes gebr....		590—	11—	439—	60 - 190 id.
id. fb........		7—		9—	131 - 214 id.

Rijst blijft voortdurend in zeer gedrukte stemming, vooral ongep. soorten, waarin weder niets is omgegaan. In gep. blijft de handel ook gering en de prijzen zijn weinig meer dan nominaal. Ook op de Engelsche markten is het artikel zeer slap.

Specerijen trekken weinig attentie, Noor. Uit vroegere veilingen wordt nog tot verlaagde prijzen aangeboden.

Tabak. In *Oost-Indië* ging hier bij gebrek aan voorraad niets om dan een paar partijtjes welke op 13 dezer in veiling werden verkocht, als:

36 pakken *Manilla* tot 34 à 42 c.
29 id. *Java* id. 26 - 50¾ id.

In de vorige week zijn ca. 2500 pakken *Java* per *Goede Verwachting* en *Jan Daniel* aangebragt.

Katoen. De attentie der koopers blijft thans gevestigd op de door de N. H. M. tegen 28 dezer alhier aangeslagen veiling, waarbij nog gevoegd zijn de sedert per *Californie* van Bombay aangebragte 2450 bn. bestaande uit; 1250 bn. *Broach*, 500 bn. *Dhollerah*, 400 bn. *Ingleghat*, 300 bn. *Oomrawatte*.

Te Liverpool is de stemming deze week veel slapper en waren de prijzen van alle soorten aldaar circa $^1/_{16}$ d. lager dan die der vorige week.

In **Huiden** vonden hier geene afdoeningen uit de hand plaats, en bepaalde zich alzoo de omzet tot de op heden gehouden veiling; de daarin aangeboden partijen werden grootendeels geplaatst, doch de bedongene prijzen voldeden niet geheel aan de verwachting der houders. Wij vernemen nog de afdoening van 300 stuks *Soerabaija Koe-* ℔ *Factorij* tot geheimen prijs. De stemming blijft overigens op alle hoofdmarkten gunstig, ofschoon de handel in den laatsten tijd minder levendig is geworden.

In **Indigo** is niets gepasseerd. Er zijn thans echter 119 kn. per *Cornelis Wernard Eduard* voor particulieren aangevoerd, welke waarschijnlijk binnen kort aan de markt zullen komen en dan wel weder tot zaken aanleiding kunnen geven.

Cochenille stil.

Tin. De prijs van dit artikel is sedert onze vorige, zoowel hier als te Londen aanmerkelijk verbeterd. De verkoopen bestonden in: 1800 blokken tot *f* 68¾; 200 tot *f* 69; 3500 tot *f* 69¼; 500 tot *f* 69½; 700 tot *f* 69¾; 2080 tot *f* 70 en 200 tot *f* 70½, terwijl heden te Amsterdam afgedaan zijn: 700 blokken tot *f* 71; 350 tot *f* 71½ en 500 tot *f* 72.

Cocos-Olie. In de op 15 dezer alhier gehoudene veiling is slechts een gedeelte geplaatst, als volgt:

Circa 323000 Ned. ponden, aangebragt van Cochin, per *Dorothea Henriette*.
45,000 Ned. ponden prima Wit . . . Verkocht *f* 24.
243,000 „ „ dito dito . . . Opgeh. „ 24¼.
35,000 „ „ Goed dito . . . Verkocht „ 23.
Circa 1000 Ned. ponden, aangebragt van Padang, per *Gouverneur van Swieten*.
Circa 1000 Ned. ponden. . . . . Verkocht *f* 22.

In **Droogerijen** is geene verandering te melden.

Kamfer blijft in eene flaauwe positie en is niet dan laag te verkoopen. Tot 38 cts. zijn 30 tobben *Japansche* verkocht. Aangevoerd werden 248 tobben per *Verded*, die nog van de markt gehouden worden. **Tamarinde** blijft steeds met geringe kooplust. **Cubeben** nominaal 80 cts. *Lange* **Peper** tot betere prijs meer gevraagd, er werd 20 @ 20½ cts. besteed en onder 21 @ 22 cts. is thans niet te koop. **Rad. Galanga** op de verhoogde prijs van *f* 35 zonder handel. **Rhabarber** alleen tot lagen prijs te verkoopen; 27 kisten goed middel zijn @ 125 cts. afgedaan. *Chin.* **Kaneel** met kleinen handel tot 64 cts. Er zijn 1500 kisten van China op de komst. **Cassia Lignea Vera.** Krachtige soort ontbreekt en deze is alleen gevraagd. De overige soorten blijven zonder attentie of belangrijke orders. **Siaranijs** nominaal 45 cts. **Oleum Anisi Stellati.** Er zijn op nieuw 20 kisten aangevoerd, hetgeen onze voorraad op 50 kisten brengt. 30 kisten zijn tot *f* 6 aan de markt, maar het ontbreekt tot dien prijs aan koopers. **Oleum Cajaputi** blijft gedrukt, er is alweder nieuwe aanvoer op de komst, meer dan 150 @ 155 cts. is niet te bedingen. *Geconf.* **Gember** stil. De behoeften zijn door de onderscheidene aangebragte partijen, te zamen ca. 1200 kisten ruim voorzien, en voor het oogenblik is geen plaatsing dan tot verlaagde prijzen. *Japansche* **Was.** Van de te wachtene aanvoeren zijn reeds 848 kisten gearriveerd, die gedeeltelijk zeilende tot geheimen prijs verkocht waren. Sortering A is *f* 39, B *f* 37 te koopen. Het is te voorzien men spoedig lager teregt zal komen. **Gum Elasticum** veel gevraagd, maar terwijl weinig disponibel was, werd weinig omgezet, alleen werd bekend een verkoop van ca. 12000 kilo mooi secunda @ *f* 48. De aanstaande veilingen van de N.H.M. en particulieren worden belangstellend te gemoet gezien. **Gutta Percha** zonder handel. Ook hiermede is men in afwachting der aanstaande twee veilingen 29 dezer. **Gum Dammar** stil, aanvankelijk iets lager afgegeven, is er in de laatste dagen meer vraag, en onder 30 cts. niet te koop.

Bindrotting. De veiling 8 dezer van de N.H.M., liep als verwacht werd zeer hoog af. Van partijen bij particulieren aangevoerd, is na de veiling eene 806 partij picols per *Zeeland*, circa *f* 3 onder veilingsprijs verkocht. De voorraad bij de N.H.M. in alle havens, bedraagt heden 7993 bossen en bij particulieren alhier 5500 bossen.

In **Arak** is niets omgezet; de voorraad is op nieuw vermeerderd met 138 leggers per *Fop Smit*, en 70 leggers per *Cornelis Wernard Eduard*.

Amsterdam. 22 October.

Tabak. Van *Java* werden bij inschrijving verkocht 1411 pakken hoofdmerk T R per *Herman de Ruijter*; 956 pakk. hoofdmerk 1, per dito.

ZEETIJDINGEN.

Aangekomen.

Brouwershaven. 8 Oct. Pieter, Lammers, Batavia.
13 Daniel, Brandt, dito.
Hellevoetsluis. 8 Oct. Speculant, van Wagtendonk, Bahia.
12 Fop Smit, Hoefman, Batavia.
Corn. Wern. Eduard, Bakker, dito.
Mary en Hillegonda, Keus, dito.
Zeeland, Hazewinkel, Padang.
14 Anna Catharina, Matzen, Bahia.
17 Willem Kroonpr. der Nederlanden, Zetteler, Batavia.
Texel. 6 Oct. Scio, Ewer, New-York.
Jane Henderson, Gialt, Baltimore.
9 Goede Verwachting, van Lindonck, Batavia.
11 Nicot, Ameaz, dito.
12 Horizon, Becker, dito.
Elbe, Muhlenroth, Soerabaija.
13 Verden, Kopperman, Batavia.
15 Rotterdam, Poort, dito.
California. de Wijn, Bombay.
17 Joh. Maria, Overgaauw, Batavia.

Vertrokken.

Brouwershaven. 16 Oct. Prinses Sophia, Hoefman, Padang.
Vier Gebroeders, Bunk, Batavia.
Ocean, Klöpper, New-York.
18 Triton, Adriaans, Batavia.
King Philip, Rollins, Boston.
20 Bremerhaven, Hilken, New-York.
Hellevoetsluis, 15 Oct. Ceres, Manneken, Havana.
16 Adm. de Winter, Jansen, Batavia.
Singapore, Schmidt, Valparaiso.
18 Beaver, Smith, Boston.
22 Ph. Samhiri, Lion, Batavia.
Mississippi, Allen, Baltimore.
Texel. 15 Oct. Louise Roelottiene, Sybrandi, Soerabaija.
16 Hollandia, Ruige, Batavia.
Amicitia, Gaaff, Melbourne.
Sophia Elisabeth, van der Hoef, New-York.
18 Nassau, Huffnagel, Batavia.
Nederland, Hoekstra, dito.
Agnetha, Jonker, dito.
20 Minister van Hall, de Haas, Glasgow.
Adm. Tromp, van Tubergen, Newcastle.
21 Zeenimph, Elias, Batavia.

Zeilklaar.

Texel. 22 Oct. Prins Maurits, Bart, Soerabaya.
Jacoba Cornelia Clasina, Delclisur, Batavia.
de Zwaan, van Hemert, dito.
Henr. Maria, de Boer, Londen.
Zeeploeg, Kramer, Newcastle.

VREEMDE HAVENS.

Aangekomen.

Londen. 11 Oct. Catharina, Vink, Rio-Grande.
14 Charl. Ann, Young, Batavia.
Plymouth. 12 Oct. Hazard, Ketelaar, Buenos-Ayres.
Falmouth. 9 Oct. Boreas, Schiedges, Buenos-Ayres.
Wubbe, en Willem, Bontekoe, dito.
vertrok 16 n. Bristol.
Zeven Sterren, Ruhaak, Rio-Janeiro.
Queenstown. 9 Oct. Mina, Boonstra, Rio-Grande.
vertrok 16 n. Londen.
Gloucester. 19 Oct. Aurora, Ernst, dito.
St. Helena. 31 Aug. Paul Johan, Huisinga, Batavia.
1 Sept. Stad Zierikzee, Hotz qq., dito.
vertrok 3 n. Rotterdam.
Hindoo, Rindberg, dito.
vertrok 2 n. Queenstown.
Maria Magdalena, Willenbrink, Cochin.
vertrok 2 n. Falmouth.
2 Sumatra, Maltens, Sumatra.
vertrok 4 n. Gibraltar.
Vereeniging, Cadee, Tjilatjap.
vertrok 4 n. Dordrecht.
Diligence, Smit, Batavia.
vertrok 4 n. Amsterdam.
2 Java Koerier, de Weerd, Soerabaija.
Henriette, van Leeuwen, Tjilatjap.
beide vertrok 4 n. Amsterdam.
4 Vier Gebroeders, Haken, Moulmain.
vertrok n. Falmouth.
Dina, de Haan, Batavia.
vertrok n. Amsterdam.
Brederode, van Waning, dito.
vertrok n. Dordrecht.
Elise Henr., Detering, dito.
vertrok n. Amsterdam.
New-York. 4 Oct. Johanna Jacoba, Sap, Amsterdam.
Maroim. 22 Aug. Neptunus, de Jong, Bahia.
Buenos Ayres. 15 Aug. Regina, Lelyveld, Clyde.
Rosario. 23 Aug. Argo, Brouwer, Buenos-Ayres.
Iquique. 29 Aug. Cornelis, Muntendam, Triëst 1 v. Valparaiso.

Vertrokken.

Liverpool. 14 Oct. Corrimulzee, Blacklock, Batavia.
Fleetwood. 16 Oct. Marinus en Geertruida, de Vries, St. Thomas.
Cadix. 4 Oct. Hendr. Jan, van der Meyden, Montevideo.
Baltimore. 24 Sept. Fosca Helena, de Waal, Amsterdam.
San-Francisco. 3 Sept. Koning Willem III, van Eijk Menkman, Melbourne.

In Lading.

Liverpool. 14 Oct. Joh. Cath., Besseling, Batavia.
15 Levant, Tolner, Rio-Grande.

Gepasseerd.

Singels. 18 Oct. Adm. de Winter, Jansen, Rott. n. Batavia.
Vier Gebroeders, Bunk, dito. n. dito.
Prinses Sophia, Hoefman, dito. n. Padang.
Singapore, Schmidt, dito. n. Valparaiso.
19 Triton, Adriaans, dito. n. Batavia.
Amicitia, Gaaff, Amst. n. Melbourne.
Hollandia, Ruige, dito. n. Batavia.
20 Nederland, Hoekstra, dito. n. dito.
Goudstaart. 4 Oct. Jason, Lourens, Rott. n. dito.
Lezard. 14 Oct. Henr. Geertruida. de Boer, Amst. n. dito.
St. Helena. 4 Sept. Ottelina, Prange, Hongk. n. Londen.

Zeilklaar.

Newcastle. 8 Oct. Gerardina, Eilers, Rio-Janeiro.
Gothenburg. 15 Oct. Corn. Henr. van der Mey, Australie.
New-York. 29 Sept. Vertrouwen, Regtdoorzee, Rotterdam.
30 Joh. Beerta, Feenga, dito.
Boston. 25 Sept. Amerika, Schoenmaker, dito.
30 Arthur, Hoyt, Oost-Indië.

Schepen in Lading.

Rotterdam: Batavia, Juno, Bruijns—Stella Maris, Leeflang.—Jannetje, Lupcke.—Batavia. Sam. en Soerab., Avegidia en Pauline, Veltman. — Soerabaija, Comm. des Konings v. d. Heijm, Hoogenstraten. — Padang, Gouv. van Swieten, v. d. Harst. — Kaap de Goede Hoop. Bulgerstein, Verhagen. — Valparaiso. Bonito, Lafreutz, — New-York, Casilda, Stafford. — Inkerman, Sandström, Itzstein en Welchers, Bosse. — Arnold Böninger, Bashagen. — Boston, Bengalen, Planter. — Addison Child, Smith. — Gerhard, Tonjes — Philadelphia, Oostzee, Riedijk.

Amsterdam. Batavia, Concurrent, de Wit. — Batavia, Sam. en Soerab., Holland, Aufworth. — California. de Wijn.—Soerabaija, Stad Gouda, Breuning.— Macao Kroll. — Singapore, Stad Leijden, v. d. Worm. — Kaap de Goede Hoop, Hermanus Isaac, Braunstahl. — New-York, Cairo, Woorster. — Jacoba, van Duyn, — Boston, Scio, Ewer, — Liverpool, Joan Melchior Kemper, Salm.

Aangekomen Passagiers,

Van Batavia: Per Johanna Maria, kapt. Overgaauw, de heeren Mr. K. H. Noltbenius, ambtenaar bij de dienst in O. I. en echtgenoot, J. W. Kroon, O. I. ambtenaar, en de jonge heer van Deventer,

Per Rotterdam, kapt. Poort, de heer J. de Vries, kapt. t/z, laatst commt. van Zr. Ms. stoomschip Amsterdam, de heer Moorrees, echtgen. en 2 kinderen, mevr. Verenet en 3 kinderen, de jonge jufvr. Hauveuillet.

Per de Goede Verwachting, kapt. v. Lindonck. de heeren S. C. v. d. Bent en W. van den Heuvel, de jonge heeren B. en F. Loosbroek. (blinden).

Van Batavia: Per Cornelis Wernard Eduard. kapt. D. Bakker, de heeren J. P. Runckel, J. Koch en Zoon.

Van Padang: Per Zeeland, kapt. H. P. Hazewinkel, de heeren F. Thiel met echtg., M. Engel met echtg, en de Jongeheer A. Schuijlenburch.

Van Batavia: Per Mary en Hillegonda, kapt T. Keus, de heeren W. Retgers echtg. en 3 kinderen, A. A. Gajmans, H. R. van Heekeren, Mevr de wed. Rochussen en Schmidt. Mejufvr. M. E. Jorissen, de Jongeheeren J. H. van Ommeren, J. J. Bloem, W. H. Bloem, E. Batavus en een javaansche bediende.

Van St. Helena: Per Horizont, kapt. Becker, mevr. C. Muller.

Vertrokken Passagiers.

Naar Batavia: Per Triton, kapt. Adriaans, Jhr. C. J. L. van Hogendorp en echtgenoot, luit. ter zee J. B. E. von Schmidt Auf Altenstadt, W. A. O. van Bennekom, de heeren van Stracke, J. C. Reijnst Jr, de Gelder, D. B. Weijergang, H. D. Potter en echtgenoote, mevr. wed. Franck, Pretorius, mej. J. D. Potter, M. Potter, L. Potter, R. W. J. Meinsma, E. A. F. Stevens, Walraven Six, twee jav. bedienden,

Per Agneta, kapt. Jonker, de heeren G. J. J. Deutz en C. J. van Bueren, mej. C. Kramers en drie javanen,

Per Nederland, kapt. Hoekstra, de heeren Bloemen en echtgenoot, Smulders met echtgenoot en J. Kervel met familie, J. H. van Lennep. Jhr. J. G. A. v. Haeften, Mr. Sneither, W. de Val met echtgenoot en mej. Gudde. benevens 2 javaansche bedienden en 100 man troepen.

Per Hollandia. kapt Ruige, de heeren C. G. Voogd en S. Magnet Hammes,

Per Zeenimph, kapt. Witsen Elias, de heeren Eekhout en echtgenoot, Keyzer en echtgenoot, Huijgens en echtgenoot, Jonkvr. Reede van Oudtshoorn, jufvrn, Beukman en Huijgens, mevr. de wed. Denninghof, de heeren Toquin, van Aalst, de Kock, van Leeuwen, Stelling en Benning van Heladingen.

MARKTPRIJZEN.

Batavia, 8 December 1858.

BENAMING DER GOEDEREN.	PRIJZEN VAN	PRIJZEN TOT	AANMERKINGEN.
Arak	65,—	70.—	Zeer gewild.
Cassia, Vera..................	9.—	12,—	
Cochenille	2.—	......	
Klapper Olie..................	20.—	......	
Gom Elastiek..................	30.—	35.—	
„ Benzoin	80.—	120.—	
„ Dammar.........℔ pic.	25.—	26.—	Geniet vraag.
Gutta Percha..................	40.—	50.—	
Rotting, Banjermassing........	9.—	10.50	Met weinig voorr.
„ Padang	7.—	8.—	
Foelie N°. 1..................	50.—	55.—	Geniet meer vraag.
Huiden, Koe...................	3.—	4.—	Schaarsch.
„ Buffel......................	3.—	4.—	id.
Kruidnagelen..................	35.—	......	
Koffij, Java..................	35.—	......	
„ Padang	32.—	33.—	Afgedaan.
Notenmuscaat No. 1 Rencoel	85.—	100.—	
Peper, zwarte	21,50	22,50	
„ witte.......................	38.—	40.—	Niet aan de markt.
Sapanhout, Manilla in Entrep.	7,50	......	
„ Java........................	4.—	......	
Suiker No. 16.................	18,50	......	Zonder afdoeningen.
Rijst, Indramaijoe met zakken.	180.—	......	ifl. id.
„ Witte Batavia 1e kwalit.	130.—	140.—	Niet aan de markt.
„ „ „ 2e „....	120.—	130.—	Afgedaan.
„ Carga.......................	115.—	116.—	Geen vraag.

Restant Goederen in het Entrepôt onder ult. Nov. 1858.

Arak 15 vt.
Azijn 6 vt.
Bezems Jap. 1000 st.
Bronswerk 3 ks.
Bitter 125 kn.
Bier 303 vn. en kn.
Billard Tafel 1 ps.
Cognac 40 vs. en 1135 kn.
Eenhoorn 1 st.
Gouddraad 1 kt.
Glaswerk 26 kn.
Gambier 935 pic.
Gember 232 kn.
Hout Sapan 653 pic.
Hoeden 5 kn.
Jenever 12926 keld.
Kantoorbehoeften 9 kn.
Koper 10 coll.
Kramerijen 189 kn.
Kat. en woll. goederen 2965 kn. en bn.
Kruid 167 vs. en ks.
Koralen echte 1 kn.
Likeuren 244 kn.
Meel 478 vn.
Machinerien 2 coll.
Medicijnen 204 coll.
Notenmuscaat 4 kn.
Olifantstanden 5 ps.
Olie Kaijoepoetie 38 kn.
Olie Sla 100 kn.
Provisien 351 coll.
Photografietoestel 3 kn.
Passementen 1 ks.
Pleetwerk 1 kt.
Parfumerien 12 kn.
Porceleinen 12 kn.
Peper 73 zakk.
Rijst 1680 pic.
Rotting 157 boss.
Rum 1 vt.
Sagomeel 18 zakk.
Snuif 16 kn.
Staal 303 tobb. en kn.
Sigaren 1726 mille.
Tabak 20 ks.
Tin 44½ pic.
Touwwerk 8 coll.
Vleesch en Spek 205 vn.
Verfwaren 50 vs.
Wijnen div. 58 vn. en 2949 kn.
Was Jap. 2449 kn.
Wasdoek 11 kn.
Water Seltzer 949 mand.
Wapenen div. 55 kn. en 33 ps.
IJzer 2858 pic.
IJzerwerk 162 coll.
Zakken Goenie 83 bn.
Zakkij 900 kn.
Zeep 1 kn.
Zeildoek 4 kn.
Zoija Japan 150 kn.
Zijde 14 kn.

Te SAMARANG, den 3den December 1858.

Koffij, *f* 32,—
Suiker N°. 16, *f* 18,—
Indigo, *f* 4,30 prima qualiteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 60,— @ *f* 65,— ℔ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Buffelhuiden, *f* 60,— @ *f* 65,— ℔ kodie oplevering geb. Zonder voorraad.
Staart Peper, *f* 58,— niet voorhanden.
Rijst ordinair wit, *f* 125,— ℔ k. @ 28 picol. zond. zak.
„ carga „ „ 105,— @ *f* 110,— idem.
Klapper Olie *f* 17,—
Katjang „ *f* 14,25
Rotting *f* 8,— @ *f* 9,— voor Bandjermassing.
Kadjang Matten, *f* 18,—
Wisselkoers op Holland 6/m. dato 101 @ 102.
Agio op papierengeld ½ @ ¾ %.

Te SOERABAIJA, den 1sten December 1858.

Suiker N°. 16 ℔ picol *f* 18,—
Koffij ℔ picol, *f* 31,—.
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 135,— @ *f* 150,—
„ (carga) „ „ *f* 105,— @ *f* 125,—
Koehuiden ℔ 100 stuks, *f* 200,— @ *f* 300,—
Arak. ℔ legger, *f* 60,—
Klapper olie ℔ picol, *f* 15,—
Wisselkoers, Pari
Rotting, *f* 8,— @ *f* 9,—

Te PASOEROEAN, den 1sten December 1858.

Suiker N°. 16, ℔ picol *f* 18,—
Rijst, (witte) ℔ koyang *f* 180,—
Id. (carga) „ „ „ 130,—
Olie, (klapper) „ pic. „ 19,—
Id. (katjang) „ „ „ 17,—
Wisselkoers, pari.

Den 1sten December, waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd uit den oogst van 1858.

Van de Fabriek.	Getalbouws	*Gouv. levering* Picols Suiker		*vrije beschikking,*
Wangoon Redjo.	407.	10,582	*a.*	6,809-29
Ardjosarie.	471.	12,524-41		
Ardie Redjo.	353.	14,719-72		
Yosowilangoon.	307.	7,364-46		
De Hoop.	433.	9,352-48		
Djacatra Oost.	490.	9,800	*a.*	18,190-12
De Onderneming.	425.	11,050-06	*a.*	15,966-78
Wonoredjo.	423.	8,877-03		
Kloerahan.	368.	10,304-01	*a.*	9,050-02
De Goede Hoop.	245.	6,860-15	*a.*	10,256-48
Gaijam.	423.	10,495-09		
Becassie Oost.	292.	7,884-40	*a.*	9,602-77
Dankbaarheid.	294.	7,056-61	*a.*	5,068-59
Soekoredjo.	300.	7,500-11	*a.*	10,284-68
Kawisredjo.	300.	11,372-20		
Surieredjo.	150.	3,000-32	*a.*	4,201-28
Pieret.	321.	10,272-13	*a.*	3,493-22
Te zamen	6002.	159,015-18 pic. Suiker.		92,923-23
		158,404-48 „ Koffij.		

NB. van de fabrieken met *a.* geteekend is de Gouv. levering afgeloopen. Alle fabrieken hebben afgemalen.

Restant Producten in 's lands pakhuizen, den 1sten December 1858.

78,090-93 pic. Suiker, oogst 1858.
88,305-05 „ Koffij „ 1858.

HANDELSBERIGTEN.

Aanvoer te Batavia *van den 17 tot en met den 24 November* 1858.

Van Macasser per Ned. bark *Haamstede,* gez. de Boer, agt. van Ommeren, Rueb en co.

267 kn. kop. munt, 8 do. geweren, *Gouvernement.*

Van Padang per N. I. bark *Zwaluw,* gez. Bloem, agt. Haager en Schuurman.

2500 pic. koffij, 416 do. 12 ks. champagne, 17 vs. spijkers, 133 pic. peper, *Agenten.*
2 kn. confituren, 50 vn. meel, *Order.*
4 kn. papier, *Lange en co.*
5 kn. sarongs, *Adam en co.*
100 kn. ruwe katoen, *N. H. M.*
288 pic. sagomeel, 32 do. koffij, 88 do. benzoin, *Lim Hoa.*

Van Singapore per Fr. schip *Albert Cezard,* gez. Dolu, agt. J. Cezard en co.

1512 zakk. peper, *Agenten.*

Van Rotterdam per Ned. bark *Ida Elisabeth,* gez. Kramer, agt. B. Kopersmit en co.

780 tonn. steenkolen, *Gouvernement.*

Van Nederland per Ned. schip *Ouderkerk a/d. Amstel,* gez. Kramer, agt. B. Kopersmit en co.

10 kn. manufact., *Agenten.*
1 kt. brandspuit stangen, *Murman.*
38 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
1 bl. laken, *van Riet en ter Gouw.*
24 kn. provisien, *Order.*
4 kn. papier, 54 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
3 kn. papier, *H. M. van Dorp.*
1 kt. papier, *W. Bruining.*
26 coll. manufact., 5 vn. smeer, *Tolson, Hunt en co.*
50 kn. wijn, 1 partij steenkolen, *W. Cores de Vries.*
7 kn. wijn, *van der Poel.*
1 kt. manufact., *Metzendorff, Wilmans en co.*
2 kn. manufact., *Engelhard en co.*

Van New-York per Amerik. schip *Agnes,* gez. Zyttle, agt. Paine, Stricker en co.

100 vs. spijkers, 25 do. teer, 25 do. pik, 200 blikk. crackers, 13 kn. blokken, *Agenten.*

Van Manilla per Deen. schip *Hindostan,* Bendersen, agt. C. Bahre en G. Kinder.

1 kt. sigaren, *Liddle.*
380 pakk. touwwerk, *Arnold en Zn.*
350/m. sigaren, 1 kt. do. kokers, *Pandel en Stiehem.*
100/m. sigaren, *Metzendorff, Wilmans en co.*
20/m. sigaren, *Abeelen, Dennison en co.*
11/m. sigaren, *Teengs.*
5/m. sigaren, *Baudoin.*
5/m. sigaren, *Anthon.*
8/m. sigaren, *Sleitz.*
6 pott. beschuit, *Maclaine, Watson en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 4 tot en met 7 December 1858.

Met het Ned. Ind. stooms. Batavia, kapt C. C. L. Neijts, de majoor W. Milar en familie, de hh. Mr. Hovy, van Vollenhoven, Giesecke, Bueschopp, Schäffer, Zuiderbaan, Kritschmer, Pravirono, Dumont, Carvallo, en Z. M. troepen, van Padang en Benedelen.

Met het Ned. Ind. stooms. Palembang, kapt. H. J. Roseboom, de Generaal-majoor E. C. C. Steinmetz, de hh. G. van Hogendorp, T. van Hogendorp, Ruhle, Dennison, Boeleman, Andreas, Blijth, Mejufv. McMaclane en Z. M. troepen, van Singapore via Riouw en Muntok.

Met de N. Ind. bark Soesrool Kariem, kapt. Sech Awab Said, Mevr. J. G. Schornack, van Samarang.

Met het Ned. schip Biesbosch, kapt J. H. Mugge, de hh. Verschuur en H. van Putten, van Hongkong.

Met het Ned. Ind. stooms. Banda, kapt. Bosch, kolonel von Schierbrandt, kapt. Bouwensch en familie, Mevr. Vathouwer. de hh. Pheiffer, van Daalen, Witters, Bohl, Jaeger, Nielson, Berne, Woodberry, Page en Z. M. troepen van Soerabaija en Samarang.

Met het Ned. schip Doelwijk, kapt. K. J. Swart, de heer P. P. van Epen en familie, van Samarang.

Met het Ned. schip Prins van Oranje, kapt. H Hensing, de hh. Tobi en echtgenoot, Halewijn en echtgenoot, Mangindaan, Mejufvr. Deuker en Mevr. van den Berg van Rotterdam.

Met de Ned. Ind. schoener Chieftain, kapt. J. L. de Jonge, de hh. Mouters en W. Martijn van Billiton.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp, te Batavia.